

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

„МАРА“ НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

На основу члана 10. став 2 и члана 40. став 1. тачка 2. Закона о социјалној заштити („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/11 и 117/22 - Одлука УС), Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр. 101/12, 96/13, 44/14, 118/18, 18/19, 63/19, 92/20 и 131/22, 87/2023, 116/23) и Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите („Службени гласник Републике Србије“ бр. 42/13, 89/18 и 73/19) и члана 8. Статута Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш, Управни одбор је на седници одржаној дана 20.12.2024 године донео:

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ РАДА ЗА 2025. ГОДИНУ

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „МАРА“ НИШ

Директор: Милош Ранђеловић

У Нишу, децембар, 2024. године

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

„МАРА“ НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

1. ЛИЧНА КАРТА УСТАНОВЕ

Назив установе: Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш

Скраћено пословно име: Центар „Мара“

Место и адреса: Ниш, Сестре Баковић

Општина, округ: Ниш – Медијана, Нишавски округ

Година оснивања: 1994.

Правна форма: Установа социјалне заштите

Регистарски/матични број: 17006304

ПИБ: 100620005

Телефон: Централа – 0184516580; 0184291972;

Е – mail адресе:

centar.mara@gmail.com;

centar.mara.boravak@gmail.com;

centar.mara.predah@gmail.com;

centar.mara.prihvatiliste@gmail.com;

centarmara.personalnias@gmail.com;

centar.mara.licnipratilac@gmail.com.

Директор установе: Милош Ранђеловић

Помоћник директора: Никола Илић

2. УВОД

Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш (у даљем тексту: Центар „Мара“) је установа социјалне заштите. У свом вишедеценијском раду, кроз превазилажење изазова са којима се у том периоду суочавала, и у интересу корисника често је допуњавала активности и мењала назив. Формирана је Одлуком Скупштине Града Ниша 15.07.1994. године под називом Дневни боравак за децу и омладину ометену у развоју „Мара“ и са радом је почела 01.11.1994. године, а 2009. године трансформацијом прераста у Центар за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“. Одлуком Скупштине Града Ниша 02.10.2020. године постаје Центар за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш и проширује своју делатност увођењем нових услуга, од којих су лиценциране Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама, Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама, Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама, Прихватилиште за одрасла и стара лица, Лични пратилац детета и Персонална асистенција, а остале услуге су у поступку лиценцирања.

Делатност Центра састоји се у пружању шест услуга социјалне заштите које можемо поделити на:

I. Дневне услуге у заједници:

1. Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама;
2. Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама;
3. Лични пратилац детета;

II. Услуге подршке за самосталан живот корисника:

1. Персонална асистенција.

III. Услуге смештаја:

1. Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама;
2. Прихватилиште за одрасла и стара лица.

3. ЛОКАЦИЈА, ПРОСТОР И ОПРЕМА ЦЕНТРА „МАРА“

Локација: Центар се налази у улици Сестре Баковић ББ у Нишу, при општини Медијана у ширем центру града и у непосредној близини највећег парка „Чаир“. Наменски је преуређен и адаптиран за пружање услуге Дневни боравак за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју. Простор којим располаже састоји се од старог дела објекта који дели са „Пчелицом“, сада спратног типа и ново изграђеног простора. Поред тога, у улици IX Бригаде бр. 59 налази се и наменски уређен и адаптиран простор за пружање услуге Прихватилиште за одрасла и стара лица.

Простор и опрема: Простор у коме се пружа услуга **Дневни боравак** за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју има посебан улаз и двориште. Налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуске линије 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, као и за самостално кретање корисника у инвалидским колицима и уз помоћ других помагала. Двориште је ограђено, безбедно за боравак корисника. Објект је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно, звучно и хидро је изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објект је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 7 просторија у којима се спроводи васпитно – образовни рад са корисницима. Све су опремљене адекватном опремом, у складу са наменом простора. Пружалац услуге обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно – окупациону терапију, сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника. Подови су прекривени паркетом, осим у тоалетним просторима, где су прекривени неклизајућим плочицама. Постоји просторија за пријем хране и припрему топлих напитака. Исхрана за све кориснике Центра се обезбеђује из централне кухиње Предшколске установе „Пчелица“ из Ниша, уз потписан уговор о техничко – пословној сарадњи Града Ниша као оснивача, надлежне градске управе и установе „Пчелица“.

Трпезарија располаже довољним бројем места за обедовање присутних корисника. Дневна и соба за радно – окупационе садржаје, располажу са довољно простора за организовање различитих активности, у складу са интересовањима корисника. У склопу Центра налази се ординација и интервенција у потпуности опремљене за те намене.

Објекат намењен за услугу **Предах смештај** за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју је наменски саграђен објекат 23.03.2018. године, започет је 18.01.2016. године на катастарској парцели бр. 2910/1 КО – Ниш Ћеле Кула. Решење о употребној дозволи донето је 05.06.2018. године, бр. РОП – NISP – 10486 – IUPH – 2/2018. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објекат у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, и уз помоћ других помагала. Двориште је делимично ограђено, безбедно за боравак корисника. Објекат је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно је, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. У објекту има 10 просторија: 5 адекватно опремљених соба са купатилом (за кориснике), соба за изолацију, дневна соба, сензорна соба, трпезарија и дежурна соба.

Простор у коме се пружа услуга **Прихватилиште за одрасла и стара** лица има два улаза и двориште. Прилаз објекту је приступачан за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, као и за самостално кретање корисника у инвалидским колицима и уз помоћ других помагала. Двориште је ограђено, безбедно за боравак корисника. Објекат је приземан, те му из тих разлога није потребан вертикални транспорт. Топлотно, звучно и хидро је изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 24 просторија. Све су опремљене адекватном опремом, у складу са наменом простора.

Простор у коме се пружа услуга **Лични пратилац детета** налази се у наменски саграђеном објекту. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објекат у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу, и уз помоћ других помагала. Улаз у објекат је обезбеђен видео – надзором. Простор у коме се пружа услуга располаже са 2 просторије.

Простор у коме се пружа услуга **Персонална асистенција** налази се у наменски саграђеном објекту. Простор у коме се пружа услуга има посебан улаз и двориште. Објекат у коме се пружа услуга корисницима (у даљем тексту: објекат) налази се у насељеном месту. Јавни превоз је доступан, до објекта саобраћају аутобуси линија 34 смер А и смер Б и 9. Има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод пијаће и одвод отпадних вода. Прилаз објекту је архитектонски доступан за особе са инвалидитетом и особе које се отежано крећу тј. постоје руковрати и тактилна стаза. Простор у коме се пружа услуга располаже са 2 просторије.

4. ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА

У току 2025. године ће радити са корисницима у Центру:

1. Заједничке службе коју чини:

- 1.1. Руководство: директор и помоћник директора;
- 1.2. Служба за финансијско – рачуноводствене послове;
- 1.3. Служба за опште и правне послове.

2. Организациона јединица Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- 2.1. Група за децу и младе;
- 2.2. Група за кориснике са поремећајем из аутистичког спектра за децу и младе;

3. Организациона јединица Дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- 3.1. Група за одрасле кориснике 1;
- 3.2. Група за одрасле кориснике 2;
- 3.3. Група за одрасле кориснике 3;
- 3.4. Група са поремећајем из аутистичког спектра за одрасле кориснике;

4. Организациона јединица Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју коју чине:

- 4.1. Стручна служба и

5. Организациона јединица Прихватилиште за одрасла и стара лица коју такође чине:

- 5.1. Стручна служба и

6. Организациона јединица Лични пратилац;

7. Организациона јединица Персонална асистенција;

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

„МАРА” НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

8. Здравствена служба.

Радно време установе је одређено Одлуком о оснивању Центра и исто одређује оснивач установе. У току 2025. године Центар ће радити са корисницима:

Заједничке службе раде сваког радног дана од понедељка до петка у периоду од 7:30 – 15:30 часова, док служба одржавања хигијене од 06:30 – 18:00 часова.

ОЈ Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија сваког радног дана од понедељка до петка у времену од 6:30 до 17:00 часова, осим у време колективног годишњег одмора (у периоду од 07. 07. 2025 до 28. 07. 2025. год - 15 радних дана) стручног особља, државних и верских празника предвиђених Календаром нерадних дана у Републици Србији;

ОЈ Дневни боравак за одрасле са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија сваког радног дана од понедељка до петка у времену од 6:30 до 17:00 часова, осим у време колективног годишњег одмора (у периоду од 07. 07. 2025 до 28. 07. 2025. године - 15 радних дана) стручног особља, државних и верских празника предвиђених Календаром нерадних дана у Републици Србији;

ОЈ Предах смештај за децу, младе и одрасла лица са интелектуалним тешкоћама у развоју рад се одвија 24 сата дневно, током целе године;

ОЈ Прихватилиште за одрасла и стара лица рад се одвија 24 часа у току целе године;

Услуга Лични пратилац детета и Персонална асистентија до 40 сати недељно у складу са индивидуалним планом подршке корисника;

Дужина радног времена одређена је у складу са чланом 50. Закона о раду, одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту и Правилником о унутрашњој организацији послова и радних задатака у Центру. Распоред радног времена је одређен специфичностима послова и дужином рада у Центру и исти је прецизиран наведеним Правилником.

Одмори у Центру се планирају на основу стручних мишљења, консултацијама са родитељима и усклађивања са другим установама и институцијама, као и економичности пословања установе.

Распоред коришћења одмора осталог особља утврђује директор Центра на основу исказане жеље радника и потребе рада Центра, а ради остваривања континуираног рада заједничких служби Центра.

5. ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ЗАЈЕДНИЧКИХ СЛУЖБИ

5.1. СЛУЖБА ЗА ФИНАНСИЈСКО – РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ

Служба за финансијско – рачуноводствене послове на основу законских и других прописа и у складу са нормативима Центра, усмерава и прилагођава свој рад на извршавању основних задатака. Наведена служба организује, координира и прати извршење финансијских и рачуноводствених послова, развија, дефинише и координира припрему финансијских планова и финансијских извештаја, сарађује са органима контроле, координира припрему и израду завршног рачуна, контролише формирање документације за пренос новчаних средстава за исплату права, за реализацију материјалних трошкова, за обрачун и исплату плата, накнада и других личних примања, припадајућих пореза и доприноса.

5.2. СЛУЖБА ЗА ОПШТЕ И ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Служба за опште правне послове на основу законских и других прописа и у складу са нормативима Центра, усмерава и прилагођава свој рад на извршавању основних задатака, као и на пружању правне подршке и помоћи корисницима услуга социјалне заштите ради утврђивање идентитета корисника, иницирања утврђивања и решавања грађанско – правног статуса корисника, обезбеђивања доступности правне помоћи и подршке у складу

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

са потребама корисника, обезбеђивања комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима и помоћи приликом остваривања права код других институција.

ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

Организациона јединица Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама у развоју чини стручна служба која је у односу на кориснике подељена у следеће групе:

- група за децу и младе
- група за децу и младе из аутистичног спектра
- здравствена служба

Сврха услуге дневног боравка састоји се у унапређењу квалитета живота корисника, у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Општи циљ: унапређење квалитета живота деце и младих са интелектуалним тешкоћама, особа са аутистичним спектром и њихових породица као и сензибилисање локалне заједнице за разумевање, прихватање и стварање једнаке шансе за све грађане у Нишу.

Посебни циљеви: Развој услуге која доприноси укључивању особа са инвалидитетом у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и већој самосталности. Пружање подршке породицама које имају дете са сметњама како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења. Равој капацитета услуга као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење услуге. Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

Циљна група: Услуга је намењена деци и младима са интелектуалним тешкоћама **II и III степена подршке**¹ од 5 до 26 година старости.

Капацитет услуге је 20 корисника у једној смени у периоду од најмање 8 сати током дана.

У складу са критеријумом – развојне сметње корисника формиране су две групе : 1) група за децу и младе, 2) група за кориснике аутистичног спектра.

Смештај корисника се обезбеђује кроз стандардни пријем корисника. Свим корисницима је обезбеђена квалитетна услуга, коју пружалац услуге обезбеђује својим капацитетима како у погледу простора тако и у погледу броја запослених који реализују све програмске активности у складу са потребама корисника и утврђеним степеном подршке.

Лицима са поремећајем аутистичног спектра због своје специфичности пружамо искључиво индивидуални облик рада који је прилагођен њиховим могућностима и капацитетима, интересовањима.

¹ Подршка I степена – значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица. Подршка II степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица. Подршка III степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. Подршка IV степена - значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

Активности: 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима; 2) организовање радно – окупационих активности; 3) развој комуникационих вештина; 4) развој вештина за препознавање и решавање проблема; 5) развој вештина и знања потребних за живот у заједници; 6) развој вештина самозаштите; 7) рехабилитационе и терапијске активности; 8) организовање пригодних културно – забавних садржаја; 9) организовање слободног времен корисника; 10) организовање рекреативних активности.

І. ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

1. ДЕЦА И МЛАДИ СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

У овом делу биће приказано шта обухвата свака од активности у непосредном раду кроз индивидуални и/или групни са корисницима у зависности од циљне групе.

1. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Циљ подршке је социјализација корисника, групна интеракција и интеграција. Социјализација деце и младих са интелектуалним тешкоћама се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другим корисницима и особљем унутар групе. Степен социјализације зависи од врсте подршке, индивидуалних могућности развоја психофизичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости породице и непосредне уже и шире друштвене заједнице. Социјализација и адаптација у радној јединици дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама подразумева следеће: место појединца у групи и у дневном боравку; играње и дружење са другим корисницима; навикавање на устаљени режим рада у дневном боравку; групна интеракција – остваривање интеракције корисника и васпитача у групи, као и међусобно корисника; одлагање материјала и играчака на своје место након завршених активности; навикавање на промене у редоследу обављања активности у току радног дана.

2. Организовање радно – окупационих активности, односно едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина

Свака активност, која развија радне навике и подстиче стицање нових знања и вештина, има васпитну вредност. Радно – окупационим активностима се стичу радне навике, заинтересованост за рад, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Истовремено се развија моторика и побољшава координација покрета. Свака едукативна активност позитивно делује на психофизички развој и понашање корисника. Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, индивидуално дозиран и планиран. Квалитет и квантитет производа нису циљ активности, они могу бити резултат целокупног развоја корисника.

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

Примарни циљ окупационе терапије је позитиван утицај на целокупну личност корисника и њихових социјалних односа у средини у којој живе. Свака радна активност подразумева скуп психо-физичких активности које су унапред индивидуализоване тј. прилагођене способностима и интересовању корисника.

Радно – окупациона терапија има за циљ подизање степена самосталности корисника, усвајање нових вештина, развијање креативности и бољу организацију времена у боравку и ван њега. Овакав вид терапије мотивише кориснике да се креативно изразе, а самим тим задовоље социјалне и емоционалне потребе.

Радни терапеут врши индивидуалну процену корисника кроз одређену врсту интервјуа и задатака. Радно – окупациона терапија се изводи кроз одређене радионице, а индивидуалну процену корисника врши радни терапеут кроз интервјуе и задатке.

У оквиру радне окупације **организују се следеће секције:**

Драмско – литерарна секција – у оквиру ове секције се учи и интерпретирају научени текстови, рецитације, правилно и изражајно читање и писање литералних радова. Ове активности имају благотворан ефекат на краткорочно и дугорочно памћење, правилније вербално изражавање, као и побољшавање графо-моторичких способности.

Ликовна секција омогућава корисницима да своје унутрашње жеље као и поимање света испоље кроз разна ликовна средства и технике.

Музичка секција је усмерена ка развијању интересовања и вештина у области основног музичког и ритмичког изражавања. Подразумева разноврсни програм слушања музике, праћење такта, индивидуалног или групног певања. Поред ових реализује се и учење једноставних игара и народних кола уз музику, што за циљ има оплемењивање музичког доживљаја деце и младих и са интелектуалним тешкоћама у развоју.

У оквиру радне окупације организују се **следеће радионице:**

Радионица народне радности: ткачка, кројачка радионица и радионица веза.

Ткачка радионица: Садржаји рада: мотање вунице, припрема ручних рамова за ткање (сновање основе), провлачење потке, чворовање вуницом (по шеми); Средства за рад: рам са ексерима, канап, разнобојна вуница, крпице, пластичне кесе; Производи: подметачи, тканице и торбице.

Кројење и шивење: Сечење маказама по мери и по линији, вежбе са иглом на разним материјалима, фирцање и спајање. Вез: пуним, петљасти, гобленским и бодом оплетуше. Средства за рад: панама, плиш, чоја, платно, вуница, ламирани и др. конац, папир, картон, разне врсте игала; Производи: столњаци, подметачи, јастучнице, зидне слике, вежене честитке.

Радионица филца (израда предмета од чешљане вуне), која развија креативност, истрајност и посвећеност раду. Средства за рад: вуна, специјалне игле за суво филцовање, тврди сунђер, сапун, вода, пластична подлога за рад, електрични бокал за воду. Производи: ручно рађени украси и играчке.

Радионица за ликовно изражавање – радионица обухвата различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...) у којој се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника:

Цртеж – обичном оловком, бојење- дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, као и бојама за свилу и стакло, колаж, мозаик, израда украсних и употребних предмета од природног материјала. Производи: зидне слике (уље на платну, витраж), цртежи, уникатне ешарпе. Осим што постичу креативност, ликовне активности развијају и визуелно – моторну

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

координацију и фину моторику. Тематске целине бирају радни терапеути према годишњим добрима и актуелним празницима, као и интересовањима корисника.

Радионица папирнате галантерије која производи украсне кутије, кесе за флаше, честитке. Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање (на пола, у спиралу и у виду хармонике), спајање рупица иглом и концем, зумбање картона, облагање картона папиром у боји, лепљење, укоричавање, постављање ручки; Средства за рад: папир у боји, картон, украсно платно, селотејп, лепак, конац (glicer), траке за ручке, калуп за папирне кесе, шило, зумба, игла за вез; Производи: украсне кесе за флаше, украсне корпице, честитке и зидне слике техникама колажа, квилinga и веза.

Радионица пластичног обликовања у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глинамол.

Кулинарска радионица као најкориснија особама са сметњама у развоју, јер им омогућава да на занимљив начин савладају свакодневне животне вештине. Постоје многе активности које се могу радити у кухињи са овом популацијом, а које могу бити изузетно стимулативне за њихов развој. Кулинарска радионица се одвија у наменски одређеном простору и опремљена је потребним апаратима за припрему хране и напитака.

3. Развој комуникационих вештина

Комуникација представља основу за усвајање језика и развој говора, интелектуални развој, учење и социјализацију. Деца и млади са интелектуалним тешкоћама већином имају неке поремећаје говора и језика (дислалију, алалију, лоше изговарање слова, врскање, дисграфију, дисортографију). Примарни циљ је разумевање једноставних налога и њихово извршавање, односно рад на невербалној комуникацији (рецептивни говор). Често је корисницима пажња краткотрајна и дифузна, а памћење је изразито механичко. Вокабулар је оскудан и недовољно развијен, те су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Развој комуникационих вештина има више циљева: омогућава корисницима разумевање говора других, као и јасније усмено и писано изражавање; разумевање појмова на нивоу искуства; оптимални ниво социјализације корисника у оквиру њихових говорних и језичких могућности; овладавање језичким фразама из свакодневног живота, које имају вредност комуникације, опажања и остваривања социјалних веза; писани говор, код корисника код којих постоји потенцијал за развој графомоторичких способности; исправљање говорних сметњи, као допуна логопедском раду, чиме се истовремено спречава пропадање вокабулара; оспособљавање корисника за разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, медија.

Рад на развоју комуникационих вештина поразумева:

Рецептивни говор, односно: рад на развоју невербалне комуникације (разумевање мимике, геста, погледа, гримасе, додира, вокализације); слушање говора, разумевање информација и адекватно понашање корисника (извршавање радње, показивање слика, узимање и давање предмета); разумевање и извршавање једноставних налога и радњи (разумевање свакодневних животних ситуација); разумевање временског следа догађаја; разумевање и извршавање неколико налога у низу; дискриминација шума и звукова из

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

свакодневног живота (киша, ветар, гласови људи); визуелно и акустичко опажање – слушање радио програма, гледање филмова и ТВ програма.

Експресивни говор, односно: вежбање доње вилице, вокализација; имитативни говор, имитација геста; богаћење речника – показивање и именовање различитих појмова са сличица или слика у књигама; именовање и показивање предмета у просторији и ван ње; усвајање стереотипних израза „изволи“, „хвала“, „добар дан“ и сл. (корисници који могу да говоре); богаћење речника изразима из свакодневног живота; усмено изражавање – разговарање са одраслом особом, другим дететом или неколико особа (изражавање својих потреба, жеља, вођење разговора), разговор путем телефона, меморисање рецитација, интерпретација добијених информација.

Рад на развоју комуникационих способности подразумева и учење за рад на рачунару.

4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине омогућавају корисницима да разумеју различите информације и односе у спољашњем свету, што представља основ за сва даља учења у животу. Развој когнитивних способности доприноси богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика, и бољем сналажењу у простору и времену.

Активности које се реализују: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално, хоризонтално, по косини, кружно кретање); пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог и испод другог; просторни ред, серијација и класификација; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао); постављање предмета - хоризонтални и вертикални низови; појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање); постојаност предмета (мотивисати корисника да трага за предметом који скривамо); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, троугао, правоугаоник, квадрат).

Задаци: подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања; развијање вештина за сналажење у различитим ситуацијама; овладавање вештином игре (дељење играчака, чекање на ред у игри); развијање вештине решавања проблема (решавање сукоба или доношење одлука у одређеној ситуацији); усвајање општих појмова који се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката; развијање основних логичких појмова који ће допринети сналажењу корисника у простору и времену.

5. Развој вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању **особе** са интелектуалним потешкоћама стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Социјализација је сложени

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

процес изградње личности, што подразумева прогресивно смањивање нагонских потреба, социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и уско је повезана са васпитањем. Социјалне вештине се уче у условима заједничког живљења и међусобне интеракције и комуникације корисника са другим људима у окружењу. Социјалне вештине подразумевају:

- Учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот и рад у мањим заједницама (вештине у комуникацији, склапање и неговање пријатељског односа, подстицање солидарности);
- Развијање свести о себи и вредновање своје личности (свест корисника да може бити користан члан друштва);
- Разумевање и извршавање једноставних налога васпитача у смислу усвајања навика учтивог понашања (поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа – упознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште...) и указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања (елиминисање псовки и других непристројних израза);
- Емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање правилног односа према друговима и другарицама, понашање у веселим ситуацијама, понашање и реаговање у фрустрационим ситуацијама, развијање осећаја одговорности за своје поступке);
- Формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни и сл.), елиминисање непристојног понашања у разним ситуацијама (оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, плување на јавном месту, млатарање рукама и сл.).
- Подстицање социјалне иницијативе (научити кориснике да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађу у ресторану или послатричари приликом наруџбине и плаћања, да знају да се обрате полицајцу ако се изгубе, или ако им је потребна помоћ, да знају своје личне податке и да их дају надлежнима);
- Руковање новцем и куповина (располагање наградом или џепарцем, обављање ситне куповине за потребе домаћинства).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешће на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају-коришћење пешачког прелаза, аутобуса. На овај начин корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници.

Степен остварене социјализације зависи како од очуваних интелектуалних и вербалних могућности самог корисника, тако и заинтересованости средине да помогне у том процесу.

6. Развој вештина за самозаштиту

Ова област рада је у раду са најмлађом популацијом примарна, јер за циљ има усвајање и развијање основних **животних** вештина, који ће им омогућити већи степен самосталности, а самим тим и социјалне инклузије. Самопослуживање и самозаштита се у раду са децом и младима односи на усвајање хигијенских навика, исхрану и бригу о својој одећи и обући. То

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

ће се посебно форсирати кроз перманентан рад са корисницима, због важности хигијене у насталој епидемиолошкој ситуацији.

Усвајање хигијенских навика: контрола сфинктера, самостална употреба тоалета; осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос; упознавање са основним појмовима хигијене: прљаво, чисто, мокро, суво; упознавање са општим опасностима (врела вода, ватра, оштар предмет...).

Исхрана: самопослуживање за столом – правилно седење за столом; правилна употреба прибора за јело; самостално конзумирање хране и самостална употреба чаше; осамостаљивање у постављању и распремању стола.

Брига о одећи: навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће; закопчавање дугмади и рајфешлуса; самостално одлагање ствари у ормарић; сређивање ормарића; чешљање косе – самостално и испред огледала. Сви послови и задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни.

У свакој активности са децом и младима посебно се наглашава сфера безбедности у смислу: стварања навика културног понашања; навикавања деце и младих на заједнички рад са вршњацима и учешће у групним активностима; основна упутства за безбедно кретање улицом; правилног коришћења оштрих предмета – есцајг; осамостаљивања за коришћење електричних уређаја.

7. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности и укључују према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи и односу на простор и време и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава, релаксација.

8. Организовање пригодних културно – забавних садржаја

Основни циљеви културно – забавних садржаја су: ширење знања и искуства и подстицање мотивације код корисника; превенција осећања усамљености и изолованости; развијање осећања пријатности, задовољства и личне вредности; задовољавање потребе за сугурношћу и прихватањем; развијање способности да се прихвати и поднесе привремени неуспех; отклањање тензије, развијање естетских и моралних вредности, развијање комуникације као вида активне социјализације.

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан инвалида, 8. март, Нова година...); присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе ...); организовање ликовних радионица – у сарадњи са хуманитарним организацијама, одлазак у шетње, обилазак града и посете историјских знаменитости (парк Бубањ, Тврђава, Чаир, музеј, библиотека...); заједничко дружење у угоститељским објектима (кафићи, посластичаре, ресторани...); дружење са корисницима

других установа (геронтолошки центар, дневни боравци, инвалидска удружења, школе ...); посета и учествовање на изложбама ручних радова, организовање изложби (хуманитарних, аукцијских и продајних).

9. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви организовања слободног времена: правилно коришћење и планирање слободног времена; унапређење квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника, социјализација корисника. Избор активности се врши на основу интересовања корисника а уз надзор васпитача, и подразумева: играње друштвених игара; одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих часописа; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике; изражавање кроз покрет (плес).

10. Рекреативне активности (излети, спортске активности)

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа, по могућности, одлазака на базен)
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре...)
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка...)
- Присуствовање уметничким или културним манифестацијама (биоскопске и позоришне представе, изложбе, концерти...)
- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима, споменицима културе, обилазак оближњих места...)
- Организовани излети и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш...)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, манифестације...)
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарнице, биоскоп, кафићи...)
- Друго- зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу.

2. ПОДГРУПА МЛАДИ СА АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ

Узрок развоја аутизма до данашњег дана није познат. Још уек је непознаница зашто се аутизам јавља већ у првим месецима живота, те зашто се деца која су се сасвим нормално развијала (првих месеци или годину дана) изненада повлаче у свој свет који је нама непознат.

Аутизам као развојни поремећај најчешће се јавља у току првих тридесет месеци живота, односно у току прве три године живота, период када дете постаје свесно самог себе и своје околине. Код аутизма нема смањења или повратка на почетно стање, он је равномеран у свом интензитету и току. Аутизам је стање, а не болест, аутистично дете

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

одраста у одраслог човека са аутизмом.

Први знакови аутизма код детета: не успоставља **контакт очима** (нпр. код храњења али и приметно избегава очни контакт са родитељима и другим људима у својој околини); може показивати **приврженост** само једној особи нпр. мајци, оцу, сестри или некој другој особи са којом се осећа сигурније; тешко се навикава на **обављање нужде**; **не узвраћа осмех** (чак ни кад су родитељи у питању); **не реагује на своје име** или глас блиске особе; **не прати погледом** предмете које му показујете; **не користи** никакве покрете за комуницирање; **не започиње мажење** нити реагује на мажење; **не имитира покрете и изразе лица** родитеља; не показује **интерес** или срећу при интеракцији са другима; **неразумљив говор** (може се јавити говор властитим језиком, те евентуално безразложно понављање истих речи непримерених ситуацији); **једнак однос** према људима, стварима, животињама – дете са аутизмом **једнако перципира** све пред собом и једнако се односи према свему (или му је све једнако или све једнако важно); не успева **оценити ситуацију** – нпр. не боји се претрчавати улицу пуну аутомобила, али се боји или је агресивно у простору који је за њега безопасан.

Наведени симптоми се не морају јавити код све деце са аутизмом. **Манифестација симптома** зависи од степена аутистичног поремећаја од којег дете пати. Последњих година је дошло до **наглог пораста дијагнозе** аутистичног спектра понашања, између осталог и због промене дијагностичких поступака.

Како дете са аутизмом прераста у одраслу особу са аутизмом, знакови аутизма у одраслом добу су: неспособност **стварања пријатељства** и блиских односа; неспособност **играња у друштву** (може бити непредвидиво и насилно); **повнављајућа понашања** (нпр. врћење у круг) и неуобичајена употреба језика (вриштање и чудни звукови); **превелика окупираност** одређеним објектима или активностима; немогућност обављања неких **рутина** (може сатима седети потпуно мирно и у чудном положају).

Основни принципи у раду су: **развијање самосталности**; **континуирано бављење**; **баланс између динамике групе и индивидуализације рада**; **максимизирање позитивног**; **функционални циљеви са јасним очекивањима**; **стална процена**; **чврста структура**; **генерализација**; **интензивна сарадња са родитељима**; **тимски рад**.

Основни облици рада са лицима из аутистичног спектра су: индивидуални рад, групни рад у паровима и фронтални рад.

Проблеми развоја аутистичних лица у раду са њима захтеваће високо учешће индивидуалног рада, а у одређеним случајевима то ће бити једино применљив облик рада.

Рад ће се организовати у мањим групама или паровима у ситуацијама када су у датој области способности уједначене па се могу обрађивати исти садржаји. Фронталним радом наводе се на дружење и међусобну сарадњу, али су могућности за овакав рад често ограничене. Радно васпитање, физичко, креативно - музичко и ликовно, су области где су изгледи за фронтални рад најбољи.

Циљ у раду са лицима каја су у спектру је стављање у функцију аспеката личности

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

од успостављања контаката са околином, развијања социјално прихватљивог понашања, подстицања психомоторног развоја, изграђивање личне аутономије, подстицања креативног изражавања, стицања примерених знања, вештина и навика, као и развој мануелних и других способности.

На основу процене потреба корисника и степена потребне подршке, стручни радник израђује индивидуални план услуге који садржи: циљеве који се желе постићи, очекивани исход, временски оквир у ком се реализује план услуге, рок за поновни преглед индивидуалног плана услуге, имена лица одговорних за реализацију индивидуалног плана услуге.

Услуге дневног боравка остварују се кроз програмске активности којима се у складу са проценом потреба корисника, обезбеђује очување и развијање потенцијала корисника, односно, припрема корисника за одржив, самосталан живот.

Програмске активности обухватају: **подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом; организовање радно - окупационих активности, односно едукативних активности које подстичу развој нових знања и вештина; развој комуникационих вештина; развој вештина за препознавање и решавање проблема; развој вештина и знања потребних за живот у заједници; развој вештина за самозаштиту; рехабилитационе и терапијске активности; организовање пригодних културно - забавних садржаја у оквиру дневног боравка, односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници; организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника; рекреативне активности (излети, спортске активности и др.).** У наставку биће више речи о томе шта свака од активности подразумева у непосредном раду са корисницима.

1. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима има за циљ социјализацију и интеграцију корисника. Степен социјализације зависи од степена подршке, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, Центра, радне средине).

Социјализација и адаптација подразумева следеће: место појединца у радној јединици; играње и дружење са другим корисницима; навикавање на устаљени режим рада у боравку; интеракција (корисник – стручни радник / сарадник и сарадник; корисник – корисник); остављање материјала са којим се ради и играчака на своје место; прихватање промена у редоследу обављања неког посла (распоред активности у току радног дана). Развој и очување ових вештина доприносе адекватнијем функционисању и понашању корисника у реалној социјалној ситуацији, као и већем степену њихове интеграције.

2. Организовање радно - окупационих активности, односно едукативних активности које подстичу развој нових знања и вештина

Радна окупација има васпитну вредност, јер са разним подстицајима развијају радне

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештине за обављање једноставних радњи. Кроз ове активности се развија моторика, побољшава координација покрета, увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења. **Циљ радне терапије** је подизање нивоа самосталности корисника, стимулацију креативног изражавања, усвајање нових вештина и квалитетна организација времена корисника унутар боравка и ван њега. Овакав вид терапије подстиче и мотивише кориснике да искажу своју креативност, а самим тим емоционално и социјално задовоље своје потребе. Активности које се спроводе делују позитивно на усвајање и унапређење менталног, интелектуалног и психо физичког стања корисника.

У оквиру радне терапије организују се следеће радионице:

- **Радионица папирнате галантерије:** у овој радионици производе се разни украсни предмети (шатуле, кутије за оловке, украсне флаше, честитке, корпице...). Средства за рад – папир у боји, картон, ева пена, конац, селотејп, лепак, силикон...). Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање, пресавијање, лепљење, облагање....
- **Радионица пластичног обликовања** – у радионици за пластично обликовање се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глинамол, ДАС маска.
- **Радионица за ликовно изражавање:** у оквиру ове радионице променују се различите технике ликовног изражавања (темпере, акрилне боје, витраж, уље на платну, колаж...). У овој радионици израђују се украсни и употребни предмети од природних материјала. Активности у овој радионици подстичу развој fine моторике и развијају креативност. Специфичност ове радионице је што у одређеним етапама рада могу да се ангажују корисници различитог нивоа функционисања. Програм рада се састоји из тематских целина усклађених са годишњим добрима, календаром празника, субјективним доживљајима као и рад по слободном избору.

Радионица народне радиности – Ткачка радионица (ткање на раму, чворовање). Ткање на раму – садржаји рада: мотање вунуце, припрема ручних рамова за ткање (сновање основе), провлачење потке, чворовање вунице. Средства за рад: рам са ексерима, канап, разбојна вуница, крпице, кожице.. Чворовање – таписерија – средства за рад: рам са ексерима, канап, вуница, крпице, кожице.... Производи: зидне таписерије, украсне јастучнице, подне простирке....

3. Развој комуникационих вештина

Говор је само једно од средстава које користимо за комуникацију. **Језик** представља сложен систем објективних знакова који се користе за интерперсоналну комуникацију, а говор конкретну реализацију тог система. Развој говора и језика је дуготрајан процес, они

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

су условљени и међузависни процеси, развијају се и уче паралелно. Комуникација је темељ и потпора усвајању језика и развоју говора, нужна је за интелектуални развој, учење и социјализацију. Говор особе са аутизмом је специфичан. Када особа са аутизмом почне да комуницира, чим се комуникација може донекле успоставити, она то чини на начин који обилује: ехолалијом (стереотипно понављање речи или фраза друге особе); металалија (стереотипно понављање речи или фраза, где се понављање одвија доста касније, у сасвим новој ситуацији); поремећај у изговору; стереотипним понављањем питања и захтева.

У оквиру овог васпитног подручја важну улогу заузимају психомоторне вежбе које су посебно усмерене на развој опште моторике тела и говорних органа, развој аудитивне и визуелне перцепције, развој пажње, отклањање артикулационих поремећаја, схватање речи, формирање функционалних реченица....

Циљеви ових активности могу бити: отклањање и ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању; обнављање искустава о себи, о себи у односу на простори време и у односу на друге.

Различитим едукативним и стимулативним програмима, прилагођеним могућностима детета, може се постићи: богаћење речника и развој језичке културе; оспособљавање корисника за посматрање и праћење појава у природи; савладавање оријентације у времену и оспособљавање корисника да се служи часовником и календаром; стицање новог знања о себи и свом окружењу и проширивање раније стеченог знања.

У оквиру овог подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање као и рачунање.

4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине су веома битне, јер омогућавају корисницима да обрађују различите информације, да их анализирају, прате, пореде као и да разумеју узрочно – последичне везе. Развој ових вештина су основ за сва даља учења у животу.

Основни циљ је усвајање што већег броја појмова о квалитету односа између предмета у природи и непосредном окружењу: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално, хоризонтално, по косини, кружно...) пролажење једног предмета кроз други, стављање једног предмета у други, стављање једног предмета поред другог; просторни ред; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, троугаи, правоугаоник); појам пара (пар ципела, пар рукавица, придруживање); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, квадрат, троугао, правоугаоник);

просторне и временске релације.

Задачи овог васпитног подручја: проширивање искуства о себи, друштву и природи која га окружује, стицање основних знања о појавама; подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања; развијање вештина које ће помоћи како да се понаша у различитим ситуацијама; развијање - изграђивање општих појмова које се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката.

5. Развијање вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању особе са интелектуалним тешкоћама у развоју, посебно са поремећајем из аутистичног спектра стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Оно што је карактеристично за особе у спектру су одступања у социјалној комуникацији и социјалним интеракцијама као и присутност ограничених, понављајућих облика понашања, интереса или активности.

Социјалне вештине обухватају: учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама; развијање свести о себи и вредновање своје личности (развијање сазнања да може бити користан члан друштва); усвајање навика учтивог понашања (поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа - упознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмице...) и указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања (елиминисање псовки и других непријатних израза); емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правилног односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама, понашање у фрустрационим ситуацијама); формирање свести о елементарним нормама друштвено - моралног понашања - схватање значења неких моралних помова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења...); подстицање социјалне иницијативе (научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или посластичари приликом наруџбине и плаћања, да зна своје личне податке; руковање новцем и куповина (обављање ситне куповине за домаћинство, куповање предмета за личну употребу...).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешћа на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају – коришћење пешачког прелаза, аутобуса... На овај начин корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и

садржајнији живот у заједници.

6. Развој вештина за самозаштиту

Ова област има за циљ усвајање основних животних вештина које ће омогућити већи степен самосталности. самопослуживање се односи на усвајање хигијенских навика, исхрану и бригу о својој одећи и обући.

Усвајање хигијенских навика: контрола сфинктера, самостална употреба тоалета; осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос; упознавање са основним појмовима хигијене: прљаво, чисто, мокро, суво; упознавање са општим опасностима (врела вода, ватра, оштар предмет...); чешљање косе - самостално и испред огледала.

Исхрана: самопослуживање за столом: правилно седење за столом, правилна употреба прибора за јело, самостално конзумирање хране, самостална употреба чаше, осамостаљивање у постављању и распремању стола.

Брига о одећи: навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће; закопчавање дугмади и рајфешлуса; самостално одлагање ствари у ормарић; сређивање ормарића;

Сви задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни.

7. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности и укључују према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи у односу на простор и втеме и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава; релаксација.

8. Организовање пригодних културно - забавних садржаја

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан особа са аутизмом, 8. март, Нова година, Ускрс....); присуствовање уметничким или културним догађајима (биоскопске и позоришне представе, изложбе...)- организовање ликовних радионица у сарадњи са хум. организацијама; одлазак у шетње, обилазак града и посете историјских знаменитости; заједничко дружење у објектима угоститељских услуга (кафићи, посластичаре, ресторани...); дружење са корисницима других социјалних установа

(геронтолошки центар, дневни боравци..);

Кроз заједничку сарадњу са друштвеном заједницом корисници се интегришу и на тај начин они шире знања и искуства; превентивно делује на осећај усамљености и изолованости; развија осећање пријатности; утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности; унапређује комуникација, као један од путева активне социјализације.

9. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви овог подручја рада су: правилно коришћење и планирање слободног времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника; рад на социјализацији.

У оквиру ове области корисницима дајемо прилику да бирају по слободном избору активности као што су: одмарање и дружење после ручка; прелиставање илустрованих часописа; друштвене игре у пару и групи; гледање културно - забавног и спортског програма; слушање одабране музике.

10. Рекреативне активности (излети, спортске активности и др.)

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа, по могућности, одлазака на базен)
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре...)
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка...)
- Присуствовање уметничким или културним манифестацијама (биоскопске и позоришне представе, изложбе, концерти...)
- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима, споменицима културе, обилазак оближњих места...)
- Организовани излети и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш...)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, манифестације...)
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарнице, биоскоп, кафићи...)
- Друго- зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу.

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА РАДНИКА ОЈ Дневни боравак за децу и младе са интелектуалним тешкоћама

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама:

ЦЕНТАР ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

„МАРА” НИШ

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

- 1. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити-акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту**
- 2. Примена скале за процену функционалне способности корисника и одређивање потребног степена подршке- акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту**
- 3. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити-акредитован код Републичког завода за социјалну заштиту**
- 4. Учешће на међународној конференцији Октобарски сусрети у социјалној заштити, у организацији Центра за социјални рад Свети Сава, Ниш**

Руководилац услуге
Дипл. психолог
Ана Аврамовић

ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ДНЕВНИ БОРАВАК ЗА ОДРАСЛА ЛИЦА СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА

Циљна група: Услуга је намењена одраслим лицима са интелектуалним тешкоћама II и III степена подршке² од 26 до 65 година старости.

Капацитет услуге је 35 корисника у једној смени у периоду од најмање 8 сати током дана.

У складу са критеријумима – степен оштећења и учесталост доласка корисника, формиране су четири групе, од којих је једна група за одрасла лица са поремећајима аутистичног спектра.

Смештај корисника се обезбеђује кроз стандардни пријем корисника. Свим корисницима је обезбеђена квалитетна услуга, коју пружалац услуге обезбеђује својим капацитетима како у погледу простора тако и у погледу броја запослених који реализују све програмске активности у складу са потребама корисника и утврђеним степеном подршке.

Лицима са поремећајем аутистичног спектра због своје специфичности пружамо искључиво индивидуални облик рада који прилагођен њиховим могућностима и капацитетима, интересовањима.

Услуга дневног боравка одраслим особама омогућава да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу и тако избегну друштвену изолацију и смештај у институције. Уједно им пружа и повољну средину за онај ниво друштвеног живота за који су дорасли, омогућава емоционалну стабилност и штити од прејаких фрустрација. Ту су са особама сличних потреба, осећања и сличних способности и процена реалитета. У исто време се породици (родитељима или стараоцима) обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Активности услуге дневног боравка усмерене су ка развијању и очувању потенцијала корисника. Активности обухватају следеће активности:

1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима; 2) организовање радно – окупационих активности; 3) развој комуникационих вештина; 4) развој вештина за препознавање и решавање проблема; 5) развој вештина и знања потребних за живот у заједници; 6) развој вештина самозаштите; 7) рехабилитационе и терапијске активности; 8) организовање пригодних културно – забавних садржаја; 9) организовање

² Подршка I степена – значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица. Подршка II степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица. Подршка III степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. Подршка IV степена - значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности.

слободног времена корисника; 10) развијање метода рада којим охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници.

18000 Ниш, ул. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

1. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима има за циљ социјализацију и интеграцију корисника.

Социјализација особа са интелектуалним тешкоћама у развоју има својих специфичности који се односе на врсту и степен подршке. Она се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другим корисницима и стручним радницима, стручним сарадницима и сарадницима.

Степен социјализације зависи од степена подршке, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, Центра, радне средине).

Социјализација у *радној јединици дневни боравак за одрасла лица са интелектуалним тешкоћама* подразумева прогресивно смањивање нагонских и других егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање као и развијање способности за прилагођавање у друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и тесно је повезана са васпитањем.

Задаци социјализације се базирају на развијању: самосталности; унутрашње контроле; позитивне слике о себи; особина и навика неопходних за групни живот; елементарне дисциплине и одговорности; елементарних навика културног понашања; радозналости и стваралаштва.

2. Организовање радно – окупационих активности, односно едукативних активности, које подстичу развој нових знања и вештина

Радна окупација има васпитну вредност, јер са разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Кроз ове активности се развија моторика, побољшава координација покрета, увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења. Дакле, радна окупација благотворно делује на целокупни психофизички статус и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији. Квалитет и квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника. Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, индивидуално дозиран и планиран.

Примарни циљ радне терапије је позитиван утицај на све аспекте личности корисника и њихових социјалних односа са средином у којој живе. Радна терапија подразумева скуп психо-физичких активности које се спровode на основу способности и интересовања корисника.

Циљ радне терапије је подизање нивоа самосталности корисника, стимулацију креативног изражавања, усвајање нових вештина и квалитетна организација времена корисника унутар Центра као и ван њега. Овакав вид

терапије подстиче и мотивише кориснике да искажу своју креативност, а самим тим емоционално и социјално задовоља своје потребе. Активности које се спроводе делују позитивно на усвајање и унапређење менталног, интелектуалног и психо-физичког стања корисника.

Радни терапеут врши индивидуалну процену корисника кроз одређену врсту интервјуа и задатака. Радна терапија се изводи кроз одређене секције и радионице.

У оквиру радне окупације организују се следеће **секције**:

- **Драмско – литерарна секција** – у оквиру ове секције корисници раде на меморисању и интерпретирању научених текстова, рецитације, краће драмске текстове, правилно и изражајно читање и писање литаралних састава. Ове активности позитивно утичу на побољшање опсега краткорочног и дугорочног памћења на квалитетнијем и правилнијем вербалном изражавању, односно побољшавању графо-моторичких способности.
- **Ликовна секција** је усмерена ка развијању способности и интересовања корисника да разним ликовним средствима и техникама спонтано изражава оно што зна, жели или осећа у свету који га окружује.
- **Музичка секција** је усмерена ка развијању интересовања, способности и вештина у области елементарног музичког и ритмичког изражавања, а реализује се кроз разноврсни програм слушања музике, индивидуалног или групног певања. Поред ових реализује се и учење једноставних игара и народних кола уз музику што за циљ има оплемењивање музичког доживљаја деце, младих и одраслих лица са интелектуалним тешкоћама у њиховом раду или рекреацији.

У оквиру радне окупације организују се следеће **радионице**:

- **Радионица народне радиности** у оквиру које ради ткачка радионица (чворовање, ткање на раму и ткање на разбоју), кројачка радионица и радионица веза. Чворовање – таписерија по шеми. Средства за рад: рам са ексерима, канап, вуница, крпице, кожице... Производи: зидне таписерије, украсне јастучнице, подне простирке. **Ткање на раму** – Садржаји рада: мотање вунице, припрема ручних рамова за ткање (сновање основе), провлачење потке, чворовање вуницом (по шеми); Средства за рад: рам са ексерима, канап, разнобојна вуница, крпице, кожице пластичне кесе; Производи: подметачи, тканице, торбице, зидне таписерије... **Ткање на разбоју** (израда текстила ручним ткањем). Садржаји рада: припрема материјала за ткање (мотање вунице на клупко, чунак, сновалку), сновање разбоја, обука у ткању разним техникама (преплетаји: платно, рипс, кепер), завршна обрада тканог производа, чишћење разбоја и радног места; Средства за рад: разбој, сновалка, чунак, вуница, памучни конац и траке; Производи: крпарице, шал, пончо, миље...

Кројење и шивење: сечење маказама по мери и по линији, уситњавање, превежбе и везе са иглом на разним материјалима, фицање и спајање. **Вез:** пуним, петљастим, гобленским и бодом оплетуше. Средства за рад: панаме, плиш, чоја, платно, вуница, ламирани и др. конац, папир, картон, разне врсте игала; Производи: столњаци, подметачи, јастучнице, зидне слике, вежене честитке.

- **Радионица филца** (за израду предмета од чешљане вуне), која развија креативност, истрајност и посвећеност у раду, а доприноси очувању традиционалних вредности. Средства за рад: вуна, специјалне игле за суво филцовање, тврди сунђер, сапун, вода, пластична подлога за рад, електрични бокал за воду. Производи: честитке, тродимензионални украси, предмети употребне вредности.
- **Радионица за ликовно изражавање** у оквиру које се примењују различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...) У овој радионици се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника: цртеж – обичном оловком, бојење дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, као и бојама за свилу и стакло, колаж, мозаик, израда украсних и употребних предмета од природног материјала.

Специфичност радионице је израда цртежа, зидних слика (уље на платну, витраж), уникатних ешарпи и уметнина од предмета и плодова из флоре. Ове активности подстичу фину моторику и развијају креативност. Ангажују се корисници различитог нивоа функционисања. Програм рада састоји се из тематских целина усклађених са годишњим добима, календаром празника и субјективним доживљајима, као и рад по слободном избору.

- **Радионица папирнате галантерије** која производи украсне кутије, кесе за флаше, честитке (декупаж, колаж, квиллинг и техника веза), мапе за рачуне, украсне корпице.. Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање (на пола, у спиралу и у виду хармонике), спајање рупица иглом и концем, зумбање картона, облагање картона папиром у боји, лепљење, укоричавање, постављање ручки; Средства за рад: папир у боји, картон, украсно платно, селотејп, лепак, конац (gliser), траке за ручке, калуп за папирне кесе, шило, зумба, игла за вез; Производи: украсне кесе за флаше и др., мапе за рачуне, украсне корпице, честитке и зидне слике техникама колажа, квилинга и веза и др.
- **Радионица пластичног обликовања** у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глиномол, ДАС маса.
- **Еколошка радионица** (повољно ³¹ утиче на: физичко стање и телесно функционисање, когнитивно функционисање, емоционално стање и

социјално функционисање). Активности се односе на одржавање и декорација радних просторија, баштенски радони, одржавање травњака, живе оgrade, цвећа. Средства за рад: вода, наменски производи за одржавање простора, земља, баштенски алат (маказе за орезивање, косилица, лопата, грабуља, мотика, ашов, метле, колица).

- **Кулинарска радионица** (где се особама са сметњама у развоју омогућава да на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине).

Особе са интелектуалним тешкоћама су презаштићене у породици – родитељи или немају довољно времена, или се плаше да их ангажују у кухињским пословима. Самим тим њихова интеграција у природно окружење је отежана, околина их тешко прихвата, многи родитељи се стиде своје деце. Постоје многе активности које се могу радити у кухињи са овом популацијом, а које могу бити изузетно стимулативне за њихов развој. У кулинарској радионици омогућава да на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине. Кулинарска радионица се одвија у наменски одређеном простору и опремљена је потребним апаратима за припрему топлих напитака, салата и једноставних колача итд.

3. Развој комуникационих вештина

Комуникација је темељ и потпора усвајању језика и развоју говора, нужна је за интелектуални развој, учење и социјализацију, а говор је самоједно од средстава које користимо за комуникацију. Већина наших корисника има поремећај говора и језика.

Код ових особа пажња је дифузна и краткотрајна, памћење је изразито механичко, речник недовољно развијен и оскудан, социјална зрелост знатно умањена, тешко се сналазе у новим ситуацијама, па су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Кроз развој комуникационих вештина поставили смо следеће циљеве и задатке: оспособити кориснике за разумевање говора других и за правилније, јасније и лепше усмено и писано изражавање; омогућити разумевање појмова на нивоу искуства, због успешнијег успостављања веза са друштвеном средином; остварити највиши ниво социјализације у оквиру њима доступних говорних и језичких могућности; развијати говоре сложеније стереотипне целине, које имају вредност комуникације, опажања и остваривања елементарних социјалних навика; у завршној фази развијати писани говор, који се реално своди на сасвим кратке устаљене облике речника битног за елементарно сналажење у социјалној средини; спречити продубљивање поремећаја говора и језика, омогућавањем развоја истих у оквиру потенцијала са којим располаже сваки корисника; доприносити корекцији говорних сметњи, чиме се логопедски рад употпуњује, с обзиром да се у оквиру активности развоја и говора, наведени јавља само као принцип рада; уводити кориснике у

разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, радио и ТВ програма. 18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

У оквиру овог васпитног подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање, рачунање, познавање појмова квалитета и природне и друштвене средине, све у корелацији са програмом социјалног развоја и радом на компјутеру.

Основни циљ подразумева схватање говора, запамћивање речи и језичке структуре и формирање унутрашњег говора и језичког мишљења. Други циљ је развој говора који служи комуникацији на социјалном плану (спроводе га васпитачи путем разних вежби и слободног говорног изражавања, у корелацији са осталим подручјима). У том смислу треба их уводити и у разумевање писаних текстова (да прочита и схвати смисао најчешћих опомена, наредби, забрана идр. обавештења и да се понаша у складу са тим информацијама). Визуелно и акустичко опажање: посматрање позоришних представа, краћих филмова и др РТВ емисија; Вежбе употребе разних језичких облика: именице, заменице, придеви, глаголска времена;

Усмено изражавање: разговарање са одраслом особом, другим дететом, или групом особа (изражавање својих потреба и идеја, вођење разговора...), употреба телефона и вођење разговора, опис предмета, појава и догађаја, меморисање песмица, читање и препричавање, разумевање писаних информација;

Писано изражавање: преписивање, писање по диктату, писање писама и адресирање; поуке о језику: употреба великог слова и знакова интерпункције; слободне активности: учешће у пригодним приредбама и прославама, драмске и рецитаторске активности, квиз игре, игре „покажи шта знаш“.

4. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине су веома битне јер омогућавају корисницима да обрађују различите информације, да их анализирају, прате, пореде, као и да разумеју узрочно - последичне везе. Развој ових вештина су основ за сва даља учења у животу.

Адекватном стимулацијом и тренингом треба подстицати когнитивни потенцијал како би се развијале способности које доприносе богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика, и бољем сналажењу.

Основни циљ је усвајање што већег броја појмова о квалитету односа између предмета у природи и непосредном окружењу: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално,

хоризонтално, по косини, кружно кретање, кретање помоћу подлоге...); пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог и испод другог; просторни ред; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао); постављање предмета - хоризонтални и вертикални низови; појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање); постојаност предмета (мотивисати корисника да трага за предметом који скривамо); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, троугао, правоугаоник, квадрат); просторне и временске релације.

Задаци: проширивање искуства о себи, друштву и природи која га окружује, стицање основних знања о појавама; подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања; развијање вештина које ће помоћи како да се понаша у различитим ситуацијама; развијати вештине игре (дељење играчака, чекање на ред у игри); развијање вештине решавања проблема (решавање сукоба или доношење одлука у одређеној ситуацији); развијање – изграђивање општих појмова који се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката; развијање елементарног речника математичко – логичких појмова повезаних са сналажењем корисника у простору и времену, за квантитативне и квалитативне односе, облике.

5. Развој вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању особе са интелектуалним потешкоћама стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Социјализација је сложени процес изградње личности, што подразумева прогресивно смањивање нагонских и других егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву. Представља процес учења правила и обичаја неког друштва и тесно је повезан са васпитањем. Социјалне вештине омогућавају интеракцију и комуникацију са другим људима у датом социјалном окружењу.

Социјалне вештине обухватају: учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама (вештине комуницирања, склапање и неговање пријатељства, осећај солидарности); развијање свести о себи и вредновање своје личности (развијање сазнања да може бити користан члан друштва); усвајање навика учтивог понашања (поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа, упознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмце...) и

указивање на учтив и неучтив начин изражавања (елиминисање псовки и других непристојних израза); емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правила односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама, понашање и реаговање у фрустрационим ситуацијама); формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања – схватање значења неких моралних појмова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни и др.), елиминисање непристојног понашања у разним ситуацијама (оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, пљубање на јавном месту, млатарање рукама и сл.), спремност да се одигра улога посредника код вршњака или млађих, који су у свађи или препирци, спремност и способност да се у адекватним ситуацијама упути критика, прекор или осуда, због понашања у оправданим случајевима или ситуацијама; подстицање социјалне иницијативе (научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или посластричари приликом наруџбине и плаћања, да зна да се обрати полицајцу ако се изгуби, или ако му је потребна помоћ, да зна своје личне податке и да их да надлежнима, ако је описмењен да зна да адресира писмо); руковање новцем и куповина (располагање наградом или цепарцем, обављање ситне куповине за потребе домаћинства, куповање предмета за личну употребу, упознавање са поштанским услугама).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешће на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају-коришћење пешачког прелаза, аутобуса ...

На овај начин корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници.

6. Развој вештина за самозаштиту

Ова област рада је у раду са најмлађом популацијом примарна, јер за циљ има усвајање и развијање основних животних вештина, који ће им омогућити већи степен самосталности, а самим тим и социјалне инклузије.

Задаци у овој области, за одрасле кориснике су развијање вештина, радних навика, оспособљавање за поједине корисне послове који могу бити на нивоу извесне професионалне одговорности, старање о менталном здрављу, умешности, бризи о себи као методу социјализације, очување вештина самопослуживања.

Сви послови и задаци морају бити једноставни, јасни и конкретни. У свакој активности и увежбавању вештина, са децом, младима и одраслим

корисницима посебно се наглашава сфера безбедности у смислу: развијање навика културног понашања, навикавање деце и младих на заједнички рад са вршњацима и учешће у групним активностима; основна упутства за безбедно кретање улицом; правилног коришћења оштрих предмета – есцајг и самостално коришћење електричних уређаја;

7. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности укључује и према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи и односу на простор и време и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава, релаксација.

8. Организовање пригодних културно – забавних садржаја

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан инвалида, 8.март, Нова година...); присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе...); организовање ликовних радионица-у сарадњи са хуманитарним организацијама; одлазак у шетње, обилазак града и посете историјских знаменитости (парк Бубањ, Тврђава, Чаир...); заједничко дружење у објектима угоститељских услуга (кафеи, посластичаре, ресторани...); дружење са корисницима других социјалних установа (геронтолошки центар, дневни боравци, инвалидска удружења); посета и учествовање на изложбама ручних радова; организовање хуманитарних, аукцијских и продајних изложби.

Кроз заједничку сарадњу са друштвеном заједницом корисници се интегришу и стичу здравије релације у друштву. Тиме се код корисника: шире знања и искуства и подстиче мотивација; превентивно делује на развој осећања усамљености и изолованости; развија осећање пријатности, задовољства и личне вредности; задовољавају потребе за сигурношћу, прихватањем, самопоштовањем; развија способност да се прихвати и поднесе повремене неуспех; отклањају елементарне тензије; утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности; унапређује комуникација, као један од путева активне социјализације.

9. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви овог подручја рада су: правилно коришћење и планирање слободног времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника; рад на социјализацији.

У овом подручју рада корисницима дајемо прилику за активности по слободном избору, као што су: одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих и других часописа; друштвене игре у пару и групи; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике; изражавање кроз покрет (плес).

10. Развијање метода рада које охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа по могућности одлазак на базен)
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре, видео игре...)
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка...)
- Присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе ..концерти.)
- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима или природним лепотама, обилазак оближњих места)
- Организовати излете и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш..)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, пећарошка места, манифестације).
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарница, биоскоп, кафић.)
- Учење и развој позитивних образаца понашања у датим ситуацијама
 - Друго – зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу

ПРОГРАМ РАДА - ГРУПА ЗА ОДРАСЛА ЛИЦА СА ПОРЕМЕЋАЈИМА АУТИСТИЧНОГ СПЕКТРА

Како дете са аутизмом прераста у одраслу особу са аутизмом, знакови аутизма у одраслом добу су: неспособност **стварања пријатељства** и блиских односа; неспособност **играња у друштву** (може бити непредвидиво и насилно); **понављајућа понашања** (нпр.врћење у круг) и неуобичајена употреба језика (вриштање и чудни звукови); **превелика окупираност** одређеним објектима или активностима; немогућност обављања неких **рутина** (може сатима седети потпуно мирно и у чудном положају).

Основни принципи у раду су: **развијање самосталности; континуирано бављење; баланс између динамике групе и индивидуализације рада;**

~~максимизирање позитивног; функционални циљеви са јасним очекивањима; стална процена; чврста структура; генерализација; интензивна сарадња са родитељима; тимски рад.~~

Основни облици рада са лицима из аутистичног спектра су: индивидуални рад, групни рад у паровима и фронтални рад.

Проблеми развоја аутистичних лица у раду са њима захтеваће високо учешће индивидуалног рада, а у одређеним случајевима то ће бити једино применљив облик рада.

Рад ће се организовати у мањим групама или паровима у ситуацијама када су у датој области способности уједначене па се могу обрађивати исти садржаји. Фронталним радом наводе се на дружење и међусобну сарадњу, али су могућности за овакав рад често ограничене. Радно васпитање, физичко, креативно - музичко и ликовно, су области где су изгледи за фронтални рад најбољи.

Циљ у раду са лицима каја су у спектру је стављање у функцију аспеката личности од успостављања контаката са околином, развијања социјално прихватљивог понашања, подстицања психомоторног развоја, изграђивање личне аутономије, подстицања креативног изражавања, стицања примерених знања, вештина и навика, као и развој мануелних и других способности.

На основу процене потреба корисника и степена потребне подршке, стручни радник израђује индивидуални план услуге који садржи: циљеве који се желе постићи, очекивани исход, временски оквир у ком се реализује план услуге, рок за поновни преглед индивидуалног плана услуге, имена лица одговорних за реализацију индивидуалног плана услуге.

Услуге дневног боравка остварују се кроз програмске активности којима се у складу са проценом потреба корисника, обезбеђује очување и развијање потенцијала корисника, односно, припрема корисника за одржив, самосталан живот.

Програмске активности обухватају: подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом; организовање радно - окупационих активности, односно едукативних активности које подстичу развој нових знања и вештина; развој комуникационих вештина; развој вештина за препознавање и решавање проблема; развој вештина и знања потребних за живот у заједници; развој вештина за самозаштиту; рехабилитационе и терапијске активности; организовање пригодних културно - забавних садржаја у оквиру дневног боравка, односно омогућавање корисницима да присуствују активностима у заједници; организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника; развијање метода рада којима охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници. У наставку биће више речи о томе шта свака од активности подразумева у непосредном раду са корисницима.

11. Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом

Подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са децом и одраслима има за циљ, социјализацију и интеграцију корисника. Степен социјализације зависи од степена подршке, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, Центра, радне средине).

Социјализација и адаптација подразумева следеће: место појединца у радној јединици; играње и дружење са другим корисницима; навикавање на устањени режим рада у боравку; интеракција (корисник – стручни радник / сарадник и сарадник; корисник – корисник); остављање материјала са којим се ради и играчака на своје место; прихватање промена у редоследу обављања неког посла (распоред активности у току радног дана). Развој и очување ових вештина доприносе адекватнијем функционисању и понашању корисника у реалној социјалној ситуацији, као и већем степену њихове интеграције.

12. Организовање радно - окупационих активности, односно едукативних активности које подстичу развој нових знања и вештина

Радна окупација има васпитну вредност, јер са разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештине за обављање једноставних радњи. Кроз ове активности се развија моторика, побољшава координација покрета, увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења. **Циљ радне терапије** је подизање нивоа самосталности корисника, стимулацију креативног изражавања, усвајање нових вештина и квалитетна организација времена корисника унутар боравка и ван њега. Овакав вид терапије подстиче и мотивише кориснике да искажу своју креативност, а самим тим емоционално и социјално задовоље своје потребе. Активности које се спроводе делују позитивно на усвајање и унапређење менталног, интелектуалног и психо физичког стања корисника.

У оквиру радне терапије организују се следеће радионице:

- **Радионица папирнате галантерије:** у овој радионици производе се разни украсни предмети (шатуле, кутије за оловке, украсне флаше, честитке, корпице...). Средства за рад – папир у боји, картон, ева пена, конац, селотејп, лепак, силикон...). Садржаји рада: мерење, обележавање, сечење, савијање, пресавијање, лепљење, облагање....
- **Радионица пластичног обликовања** – у радионици за пластично обликовање се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу. Средства за рад: пластелин, глина, глиномол, ДАС маска.
- **Радионица за ликовно изражавање:** у оквиру ове радионице променују се различите технике ликовног изражавања (темпере, акрилне боје, витраж, уље на платну, колаж...). У овој радионици израђују се украсни и употребни предмети од природних материјала. Активности у

овој радионици подстичу развој фине моторике и развијају креативност. специфичност ова радионице је што у одређеним етапама рада могу да се ангажују корисници различитог нивоа функционисања. Програм рада се састоји из тематских целина усклађених са годишњим добрима, календаром празника, субјективним доживљајима као и рад по слободном избору.

Радионица народне радиности – Ткачка радионица (ткање на раму, чворовање). Ткање на раму – садржаји рада: мотање вунуце, припрема ручних рамова за ткањ (сновање основе), провлачење потке, чворовањ вунице. Средства за рад: рам са ексерима, канап, разбојна вуница, крпице, кожице.. Чворовање – таписерија – средства за рад: рам са ексерима, канап, вуница, крпице, кожице....Производи: зидне таписерије, украсне јастучнице, подне простирке....

13. Развој комуникационих вештина

Говор је само једно од средстава које користимо за комуникацију. *Језик* представља сложен систем објективних знакова који се користе за интерперсоналну комуникацију, а говор конкретну реализацију тог система. Развој говора и језика је дуготрајан процес, они су међусловљени и међузависни процеси, развијају се и уче паралелно. Комуникација је темељ и потпора усвајању језика и развоју говора, нужна је за интелектуални развој, учење и социјализацију. Говор особе са аутизмом је специфичан. Када особа са аутизмом почне да комуницира, чим се комуникација може донекле успоставити, она то чини на начин који обилује: ехолалијом (стереотипно понављање речи или фраза друге особе); металалија (стереотипно понављање речи или фраза, где се понављање одвија доста касније, у сасвим новој ситуацији); поремећај у изговору; стереотипним понављањем питања и захтева.

У оквиру овог васпитног подручја важну улогу заузимају психомоторне вежбе које су посебно усмерене на развој опште моторике тела и говорних органа, развој аудитивне и визуелне перцепције, развој пажње, отклањање артикулационих поремећаја, схватање речи, формирање функционалних реченица....

Циљеви ових активности могу бити: отклањање и ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању; обнављање искустава о себи, о себи у односу на простори време и у односу на друге.

Различитим едукативним и стимулативним програмима, прилагођеним могућностима детета, може се постићи: богаћење речника и развој језичке културе; оспособљавање корисника за праћење појава у природи; савладавање оријентације у времену и оспособљавање корисника да се служи

~~часовником и календаром; стицање новог знања о себи и свом окружењу и проширивање ранјеног знања.~~

У оквиру овог подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање као и рачунање.

14. Развој вештина за препознавање и решавање проблема

Основни циљ је усвајање когнитивних вештина које су потребне за учење као што су: пажња, меморија, мишљење, говор и језик. Ове вештине су веома битне, јер омогућавају корисницима да обрађују различите информације, да их анализирају, прате, пореде као и да разумеју узрочно – последичне везе. Развој ових вештина су основ за сва даља учења у животу.

Основни циљ је усвајање што већег броја појмова о квалитету односа између предмета у природи и непосредном окружењу: препознавање и именовање предмета (боја, облик, величина); процењивање постојаног објекта, утврдити да ли за корисника предмет постоји и онда када је ван његовог видног поља; постављање предмета у простору; кретање предмета (вертикално, хоризонтално, по косини, кружно...) пролажење једног предмета кроз други, стављање једног предмета у други, стављање једног предмета поред другог; просторни ред; спонтана игра предметима различитих облика; препознавање геометријских облика (круг, квадрат, троугаи, правоугаоник); појам пара (пар ципела, пар рукавица, придруживање); кореспонденција „идентичних парова“ – стављање сличица на исту такву сличицу; кореспонденција „калуп – облик“ (круг, квадрат, троугао, правоугаоник); просторне и временске релације.

Задаци овог васпитног подручја: проширивање искуства о себи, друштву и природи која га окружује, стицање основних знања о појавама; подстицање радозналости за предмете, појаве, догађаје, људе и еихова занимања; развијање вештина које ће помоћи како да се понаша у различитим ситуацијама; развијање - изграђивање општих појмова које се односе на објекат, простор, узрочност; развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, мере, положај у простору и просторне односе два или више објеката.

15. Развијање вештина и знања потребних за живот у заједници

Када су у питању особе са интелектуалним тешкоћама у развоју, посебно са поремећајем из аутистичног спектра стално је присутан проблем изопштености из различитих видова друштвених дешавања. Оно што је карактеристично за особе у спектру су одступања у социјалној комуникацији и социјалним интеракцијама као и присутност ограничених, понављајућих облика понашања, интереса или активности.

неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама; развијање свести о себи и вредновање своје личности (развијање савести да може бити користан члан друштва); усвајање навика учтивог понашања (поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа - упознавање, дочекивање гостију и посетилаца; примање или давање поклона, комплимената, саучешћа, честитања; разговор телефоном; нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмице...) и указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања (елиминисање псовки и других непријатних израза); емоционално прилагођавање у животним ситуацијама (развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правилног односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама, понашање у фрустрационим ситуацијама); формирање свести о елементарним нормама друштвено - моралног понашања - схватање зна чења неких моралних помова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења...); подстицање социјалне иницијативе (научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или посластичари приликом наруџбине и плаћања, да зна своје личне податке; руковање новцем и куповина (обављање ситне куповине за домаћинство, куповање предмета за личну употребу...)).

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и друга такмичења, учешћа на инклузивним манифестацијама, посете биоскопу, позоришту и другим представама, сналажење у саобраћају – коришћење пешачког прелаза, аутобуса... На овај начин корисницима се пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници.

16. Развој вештина за самозаштиту

Ова област има за циљ усвајање основних животних вештина које ће омогућити већи степен самосталности. самопослуживање се односи на усвајање хигијенских навика, исхрану и бригу о својој одећи и обући.

Усвајање хигијенских навика: контрола сфинктера, самостална употреба тоалета; осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос; упознавање са основним појмовима хигијене: прљаво, чисто, мокро, суво; упознавање са општим опасностима (врела вода, ватра, оштар предмет...); чешљање косе - самостално и испред огледала.

Исхрана: самопослуживање за столом: правилно седење за столом, правилна употреба прибора за јело, самостално конзумирање хране, самостална употреба чаше, осамостаљивање у постављању и распремању стола.

Брига о одећи: навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће; закопчавање дугмади и рајфешлуса; самостално одлагање ствари у ормарић; сређивање ормарића;

Сви задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни.

17. Рехабилитационе и терапијске активности

Рехабилитационе и терапијске активности ће се реализовати у складу са идентификованим потребама корисника.

Све рехабилитационе и терапеутске услуге се пружају или организују на начин дефинисан у индивидуалном плану услуга. Оне се организују и кроз групне и образовне, рекреативне и радне активности укључује и према слободном избору.

Циљеви рехабилитацијских поступака: отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја; развој моторичких вештина и спретности при кретању, координирање покрета; обнављање искуства о себи, себи и односу на простор и време и у односу на друге; богаћење сензомоторичких искустава, релаксација.

18. Организовање пригодних културно - забавних садржаја

Културно – забавни садржаји обухватају следеће активности: прославе рођендана корисника, обележавање и прослава значајних датума (Дан установе, Дан особа са аутизмом, 8. март, Нова година, Ускрс....); присуствовање уметничким или културним догађајима (биоскопске и позоришне представе, изложбе...)- организовање ликовних радионица у сарадњи са хум. организацијама; одлазак у шетње, обилазак града и посете историјских знаменитости; заједничко дружење у објектима угоститељских услуга (кафеи, посластичаре, ресторани...); дружење са корисницима других социјалних установа (геронтолошки центар, дневни боравци..).

Кроз заједничку сарадњу са друштвеном заједницом корисници се интегришу и на тај начин они шире знања и искуства; превентивно делује на осећај усамљености и изолованости; развија осећање пријатности; утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности; унапређује комуникација, као један од путева активне социјализације.

19. Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника

Циљеви овог подручја рада су: правилно коришћење и планирање слободног времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба корисника; рад на социјализацији.

У оквиру ове области корисницима дајемо прилику да бирају по слободном избору активности као што су: одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих часописа; друштвене игре у пару и групи; гледање културно - забавног и спортског програма; слушање одабране музике.

20. Развијање метода рада које охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници

- Бављење спортским или рекреативним активностима (спорт, физичке активности, активности на отвореном, и од пролећа по могућности одлазак на базен).
- Бављење индивидуалним или групним играма у затвореном или на отвореном (игре са лоптом, карте и друге друштвене игре, видео игре...).
- Присуствовање спортским догађајима (фудбал, кошарка...).
- Присуствовање уметничким или културним догађајима (бископске и позоришне представе, изложбе ..концерти).
- Учествовање у туристичким активностима (посете историјским местима или природним лепотама, обилазак оближњих места).
- Организовати излете и екскурзије (по могућности зоолошки врт, етно салаш..)
- Коришћење ресурса за забаву у окружењу (библиотека, спортски терени, пећарошка места, манифестације).
- Одлазак на места за забаву у свом окружењу (посластичарница, биоскоп, кафић.)
- Учење и развој позитивних образаца понашања у датим ситуацијама.
 - Друго – зависно од индивидуалних потреба корисника и постојећих ресурса у окружењу.

Руководиоц ОЈ дневни боравак
за одрасла лица
са интелектуалним тешкоћама

Дипл.деф. Марина Миланов

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА „ПРЕДАХ СМЕШТАЈ ЗА ДЕЦУ, МЛАДЕ И ОДРАСЛА ЛИЦА СА ИНТЕЛЕКТУАЛНИМ ТЕШКОЋАМА”

Предах намењен је деци, младима и одраслим лицима са сметњама у развоју од 5 до 65 година живота и то са:

- са интелектуалним тешкоћама и аутизмом
- са вишеструким сметњама у развоју
- са сензорним инвалидитетом
- са физичким инвалидитетом

Корисници су сходно нормативима из Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуге социјалне заштите Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (Службени гласник РС 42/2013, 89/2018, 73/2019) груписани у једну радну јединицу, на основу процењеног II или III степена подршке.

Услугу могу да користи сви из горе наведених категорија који имају пребивалиште на територији Града Ниша.

Упутни орган је Центар за социјални рад.

Услуга се пружа у наменски саграђеном објекту у коме истовремено може боравити највише 10 корисника. Сваки корисник услугу може користити 45 дана у току календарске године.

Ова услуга омогућава повремену негу корисника са интелектуалним сметњама у развоју и унапређује и развија вештине самосталног живота, доприноси могућности за укључивање у заједницу, као и за развијање, очување и унапређивање снага породице. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице.

Услуга Предах смештај је једна у низу доступних услуга на територији Града Ниша која пружа породицама могућност да се одморе и посвете време сами себи и обрате пажњу на своје здравствено стање, побољшају међусобне породичне односе, заврше своје обавезе и задовоље

своје различите потребе. И на крају побољшају квалитет свог живота али и породице у целини

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

Све ово омогућава да се сачува и побољша породична кохезивност и адаптивност и смањи стрес и на тај начин доводи до оснаживања породице.

Активности услуге предах смештаја реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом, у складу са проценом потреба корисника, обухватају следеће активности:

Активности подршке могу бити фокусиране на:

- Развој вештина свакодневног живљења
- Развој социјалних вештина
- Подршка развоју говора и покрета
- Културно-забавне, рекреативне и спортске активности (у оквиру Центра и ван истог)
- Радна окупација, кроз креативне радионице
- Рад на адаптацији корисника
- Активности правне подршке
- Активности при школовању и запошљавању
- Сарадња са родитељима

Развој вештина свакодневног живљења.

Овладавање вештинама свакодневног живљења је један од приоритетнијих задатака које треба реализовати са корисницима, без обзира на степен подршке. Неке од активности у којима може бити подршка кориснику могу бити:

- одржавање личне потребна хигијене и животног простора
 - облачење и свлачење одеће и обуће
 - узимање оброка
 - коришћење прибора за јело
 - припрема једноставнијих оброка
 - руковање кућним апаратима
- задаци:
- учење, формирање и увежбавање навика и вештина којима се развија већа самосталност у погледу старања о себи и својим свакодневним потребама
 - учење, вежбање и усвајање навика личне хигијене, хигијене простора и околине

осамостаљивање — у — самопослуживању — и — послуживању — других, у одржавању чистоте и уредности у одевању и личном изгледу

- развијање навика културног понашања, навикавање на заједнички рад и сарадњу са вршњацима, учешће у групним активностима
- основна упутства за безбедно кретање улицом
- препознавање новчаница и вештина куповања

Развој социјалних вештина:

Социјалне вештине нам помажу да будемо сналажљиви, спретни, способни, смели и воде нас кроз готово све ситуације у животу. Сматра се да дефицит у знању и резонувању код лица са интелектуалним тешкоћама, утиче на социјални развој кроз кашњење развоја позитивних социјалних вештина, које заузврат воде ка повлачењу и сиромашнијим односима са другима. Зато је потребно пружити подршку како би се те вештине побољшале.

Подршка развоју социјалних вештина треба пружати у:

- Понашање у контакту са другима
- Вештине самоконтроле понашања
- Самопотврђивање
- Сарадња са другима
- Познавање социјалних правила
- Социјално прихватљиво понашање на јавном месту
- Организација слободног времена
- Тражење подршке

Задаци:

- Стимулисати корисника за квалитетну интеракцију са другима
- Развијање задовољавајућих комуникационих вештина
- Развијање самопоуздања и слике о себи како би се избегло повлачење у себе и сиромашан однос са вршњацима
- Разумевање мотива, осећања и поступака других људи

Подршка развоју говора и покрета

Психомоторне вежбе су активности које су усмерене на развој опште моторике тела и говорних органа, развој аудитивне и визуелне перцепције, развој пажње, отклањање артикулационих поремећаја, схватање речи, формирање функционалних реченица... 47

Задаци:

- Отклањање или ублажавање специфичних тешкоћа или поремећаја у једној или више области сензомоторног и психофизичког развоја
- Развој моторичких вештина и спретности при кретању
- Обнављање искуства о себи, о себи у односу на простор и време и у односу на друге
- Богаћење речника и развој језичке културе
- Проширивање раније стеченог знања и стицање новог знања о себи и свом окружењу

Културно -забавне, спортске и рекреативне активности

Кроз ове активности развијају се веома значајне социјалне вештине. У времену предвиђеним за ове активности могу се понудити различити садржаји: играње друштвених игара, изражавање кроз плес и игру, такмичарске игре битно је да се корисници забављају те им због тога треба организовати обележавање рођендана, значајних датума, празника и сл.

Осим тога корисницима треба омогућити шетње и квалитетно време проведено на свежем ваздуху, као и посете различитих културних, забавних и спортских догађаја и објеката. Све ове активности спроводе се у установи као и ван.

Могући циљеви ових активности:

- превентивно деловање на развој осећања усамљености и изолованости
- правилно коришћење слободног времена
- побољшање квалитета друштвеног живота
- задовољавање социјалних и емоционалних потреба
- усвајање групних норми и развој осећања припадности
- развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама
- развијање способности да се прихвати и поднесе повремене неуспех

Радна окупација кроз креативне радионице

Радна окупација је област која благотворно делује на целокупни психофизички статус и понашање корисника. Квалитет и квантитет рад није примарни циљ, он је резултат свеукупног развоја корисника.

Радном окупацијом се подстичу радне навике, истрајност, одговорност, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Кроз активности које се

спроводе у оквиру радне окупације развија се моторика, побољшава се координација покрета, формирају се вештине и навике потребне за радни процес, развија се самосталност, истрајност и тачност.

Кроз радну окупацију корисници се упознају се са различитим материјалима и техникама рада.

У оквиру радне окупације организују се следеће радионице:

- **Кулинарска радионица** (корисници на лак и занимљив начин савладају свакодневне животне вештине)
- **Радионица папирните галантерије и пластичног обликовања** (кроз ове две радионице корисници различитим техникама изражавања праве производе који оплемењују простор у којем корисници бораве и раде, а врло често се ти производи презентују широј јавности)
- **Еколошка радионица** (одржавање и декорација радних просторија, баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа..).

Креативност је веома сложена способност која подстиче стваралаштво.

Креативне активности су прилагођене узрасту и развојном нивоу, а садрже елементе музичког и ликовног изражавања. Ова два подручја перцепције – аудитивне и визуелне, пружају богат спектар тема за учење најразлиитијих садржаја који могу имати вишеструке циљеве - едукативне, корективне, креативне, примењене.

Музички развој подразумева развијање љубави и интересовања за музику, доприноси очувању и развоју естетских осећаја, као и моралних особина.

Кроз разне технике осликавања и моделирања од различитих материјала, потенцира се развој креативности и осећања за лепог.

Различитим уметничким техникама, развијају се и унапређују потенцијали корисника. Корисници се усмеравају ка самосталности, уредности и истрајности у раду. Учествовањем у креативним активностима, корисници примарно развијају осећање задовољства, а потом и унапређују самоприхватање јер добијају материјалне продукте својих вештина и ангажовања.

Рад на адаптацији корисника

Овај рад подразумева социјализацију и интеграција у животну и радну средину и адаптацију на установу, односно подразумева следеће:

- психолошку адаптацију – редукцију психопатолошких феномена и симптоматологије,
- социјалну адаптацију – санацију поремећених односа и асоцијалног понашања,
- педагошку адаптацију – неговање стечених навика, усвајање нових и њихово свакодневно упражњавање,
- друштвено – рекреативну адаптацију односно адаптацију на пасивне и активне облике рекреације и забаве,
- радну адаптацију односно сагледавање радних способности: концентрације, истрајности, техничке спретности, мотивације, заинтересованости и сл.

Активности правне подршке

Ове активности ће се пружати према процени и потребама корисника.

Активности при школовању и запошљавању

Ове активности ће се пружати према процени и потребама корисника.

Сарадња са родитељима

Овај рад подразумева:

- интервју са родитељима и узимање основних анамнестичких података,
- обавештавање родитеља о психичком стању њиховог детета, о напредовањима или назадовањима у његовом развоју, о његовом општем менталном стању и статусу у току боравка у услуге Предах
- упућивање родитеља на редовне лекарске контроле, а посебно оне корисника који имају психичке сметње .

Руководилац услуге „Предах смештај”
Споменка Радојевић

I. ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ОДРАСЛА И СТАРА ЛИЦА

Сврха смештаја у прихватилиште је задовољавање основних животних потреба појединца или породице који се налазе у стању социјалне потребе, а који су процењени са III и IV степеном подршке.

Општи циљ услуге у прихватилишту односи се на: обезбеђивање услова за продуктиван живот корисника/це; очување и унапређење здравља корисника/це; омогућавање наставка ранијих активности корисника/це; развијање и/или очувања потенцијала корисника/це; очувања веза корисника/це са породицом и другим њима значајним лицима.

Посебни циљеви: услуга је усмерена ка процени потреба за другим услугама и започињању процеса помоћи кориснику за успостављање стабилног породичног или независног живота, превазилажење кризне ситуације и одрживих решења у будућности. Услуга је усмерена на успостављање осећања сигурности као основе за даљи напредак и оснаживање корисника, ради подизања њихове способности за безбедан животи у кључивање у заједницу

Циљна група: услуга Прихватилиште за одрасла и стара лица подразумева привремени смештај (до 6 месеци) одраслих (од навршених 26 до навршених 65 година) и старијих лица (више од 65 година старости) затечених у скитњи, просјачењу, бескућницима, егзистенцијално угроженим лицима, лицима са подручја других општина/градова без средстава за основне животне потребе до враћања у место пребивалишта/боравишта и особама којима је из других разлога неопходан смештај.

Капацитет услуге је 15 корисника. Смештајем у прихватилиште кориснику/ци се обезбеђује краткотрајан смештај и осигурава безбедност, изналажење одрживих решења за кризне ситуације, задовољавање њених/његових основних потреба и приступ другим услугама. Смештај корисника у прихватилиште обезбеђује се кроз: стандардни и ургентни пријем корисника.

Програмске активности се реализују у складу са спецификацијом услуге прописане Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, а у складу са корисничком групом којој је услуга намењена.

Активности услуге прихваталишта реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника.

Програмске активности прецизно су дефинисане у већ поменутом Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. У складу са њим све активности су предвиђене и програмским активностима које се реализују у ОЈ Прихваталиште за одрасла и стара лица при Центру за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш. Услуге смештаја остварују се кроз програмске активности, којима се у складу са проценом потреба корисника, обезбеђује:

- 1) **Задовољавање основних животних потреба и осигурање безбедног и пријатног окружења.** Активности помоћи и подршке усмерене ка задовољавању основних потреба и осигурања безбедног и пријатног окружења корисника, реализује *здравствена служба* у складу са проценом потреба корисника обухватају и подразумева следеће: обезбеђивање исхране у складу са здравственим потребама корисника; помоћ при облачењу и пресвлачењу; помоћ при храњењу; помоћ при обављању личне хигијене (туширање и купање); помоћ при кретању; помоћ при бријању и шишању; помоћ при обављању физиолошких потреба; помоћ при одржавању хигијене кревета и простора: набавку одеће и обуће примерене узрасту и временским приликама; обезбеђивање довољно простора и опреме који кориснику омогућавају приватност; чишћење заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија; помоћ приликом одржавања простора у којем бораве и старања о личним стварима; давање прописане терапије; санирање и нега мањих повреда; контрола виталних функција; по потреби пратња корисника приликом одласка код лекара или до других потребних служби ван установе;
- 2) **Развој и очување потенцијала корисника/це – активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника,** као и припреми за одржив независан живот, реализује *стручна служба*, у складу са сврхом смештаја, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају појединачне и групне приступе ради: подршке у одржавању контакта са биолошком породицом и другим лицима значајним за корисника; подршке у изградњи и одржавању позитивних односа са

службеним лицима и другим корисницима; развој социјалних вештина; развоја вештина за препознавање и решавање проблема; развоја комуникационих вештина; развоја вештина за самозаштиту; развоја вештина и знања потребних за живот и рад изван институција; помоћи у учвршћивању стечених знања и вештина; организовање радно – окупационих активности; организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника; организовање културно – забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника у установи и изван ње;

- 3) **Правна подршка** – Активности правне подршке и усмеравања, такође реализује *стручна служба*, у складу са проценом потреба и обухватају: утврђивање идентитета корисника; иницирање утврђивања и решавања грађанско – правног статуса корисника; обезбеђивање доступности правне помоћи и подршке у складу са потребама корисника; обезбеђивање комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима; друге послове правне подршке и усмеравања у складу са посебним прописом.
- 4) **Подршка при школовању и запошљавању – активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању** такође реализује *стручна служба*, у складу са капацитетима и проценом корисника, обухватају: помоћ у започињању и наставку школовања; помоћ у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице; подстицање и подршка у почетним данима новог запослења.

1. ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ОЈ ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ОДРАСЛА И СТАРА ЛИЦА

У овом делу биће приказано шта обухвата свака од активности у непосредном раду са корисницима и на који начин је пружалац услуге обезбеђује.

1. Активности усмерене на задовољавању основних животних потреба

Активности које су обухваћене у раду са корисницима, односе се на:

1. **Обезбеђивање исхране у складу са здравственим потребама корисника** – корисницима се обезбеђује исхрана: три obroka и две ужине.

Пружалац услуге је за услугу обезбеђивање оброка закључио Уговор о пословно-техничкој сарадњи са привредноком установом ПУ „Пчелица“.

2. **Помоћ при облачењу и пресвлачењу** – сви корисници имају обавезу да одржавају личну хигијену и да се пресвлаче у складу са тим. Неговатељи помажу корисницима којима је потребна помоћ при пресвлачењу ујутро, увече, пре и после туширања и у току дана, када се гардероба упрља.
3. **Помоћ при храњењу** – услугу храњења пружају неговатељи, на основу индивидуалног плана оним корисницима којима је потребна помоћ. **Забрањено је** храњење корисника од стране сродника и других лица, а донета храна се мора пријавити надлежној сестри у смени или неговатељу у циљу одржања безбедности. **Дозвољено је** уношење вакумираних и упакованих намирница уз рачун о обављеној куповини истих.
4. **Помоћ при обављању личне хигијене (туширање и купање)** – сви корисници имају доступне услове за одржавање личне хигијене и у обавези су да редовно одржавају личну хигијену.

Особе које не могу самостално да одржавају хигијену, неговатељ је у обавези да помогне при умивању, одржавању хигијене усне дупље, при прању косе и неге ноктију на рукама и ногама.

Помоћ при туширању се пружа особама којима је утврђен ризик од пада или повреда.
5. **Помоћ при кретању** – услугу пружају неговатељи у циљу безбедности особама које се отежано крећу и обезбеђује им се адекватно помагало.
6. **Помоћ при бријању и шишању** – свим корисницима је омогућено шишање једном месечно – самостално посећују фризера у салону. Уколико постоји здравствени ризик, кориснику се предлаже шишање на кратку фризуру (појава вашљивости, дуготрајно сушење косе после прања и сл.). Корисници који не могу самостално да се обрију помоћ им пружају сарадници.
7. **Помоћ при обављању физиолошких потреба** – услугу пружају неговатељи. Корисници којима је потребна помоћ у обављању физиолошких потреба, неговатељи их одводе до тоалета.
8. **Помоћ при одржавању хигијене кревета и простора:** услугу пружају неговатељи по упутствима: за поступање са чистим рубљем; за поступање са прљавим рубљем и о употреби заштитне опреме.
9. **Набавку одеће и обуће примерене узрасту и временским приликама** – корисници који имају сроднике, у обавези су да обезбеде прикладну гардеробу, а уколико их немају обавештава се водитељ случаја који

обезбеђује гардеробу, евентуално и Прихватилиште уколико поседује у складишту, адекватну гардеробу.

- 18000 ЧИП, Л. С. ЧИП, ТЕЛЕФОН Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580
10. **Обезбеђивање довољно простора и опреме који кориснику омогућавају приватност** – установа обезбеђује простор у складу са структуралним стандардима.
 11. **Чишћење заједничких просторија, соба и припадајућих санитарних просторија** – услугу пружају сараднице. Чишћење просторија у којим бораве корисници и санитарних просторија се обавља више пута у току дана, по потреби. Подови су од материјала који су неклизајући и погодни за употребу средстава за дезинфекцију.
 12. **Помоћи приликом одржавања простора у којем бораве и старања о личним стварима** – за све кориснике је обезбеђена помоћ или подршка у одржавању простора и личним стварима.
 13. **Давање прописане терапије** – услугу пружа лекар или медицинска сестра по процедури организовања и спровођења давања оралне и локалне терапије (по извештају лекара специјалисте или изабраног лекара).
 14. **Санирање и нега мањих повреда** – услугу пружа лекар или медицинска сестра по процедури о посебним мерама осигурања безбедности корисника.
 15. **Контрола виталних функција** – (крвни притисак, телесна температура, ниво шећера у крви, рађење ЕКГ-а по потреби, уношење и избацивање течности и сл.) Услугу пружа лекар и медицинска сестра по процедурама: обављања првог здравственог прегледа; обављања контролног прегледа; позивања хитне помоћи, одласци до апотеке за подизање редовне прописане терапије за кориснике у циљу вршења контроле подизања исте; примопредаје смене.
 16. **По потреби пратња корисника приликом одласка код лекара или до других потребних служби ван установе** – према утврђеном протоколу о сарадњи са другим службама, Прихватилиште није у обавези да обезбеђује превоз корисника до лекара и у циљу вршења специјалистичких прегледа, већ обавештава водитеља случаја који реализује превоз, а евентуалну пратњу обезбеђује медицинска служба Прихватилишта.

2. **Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника**

Услугу пружа Стручна служба Прихватилишта. Активности усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, као и припреми за одржив независан живот, реализују се у складу са сврхом смештаја, карактеристикама

корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом и у складу са проценом потреба корисника обухватају појединачне и групне приступе ради:

1. **Подршке у одржавању контакта са биолошком породицом и другим лицима значајним за корисника:** телефонски разговори и посете.
2. **Подршке у изградњи и одржавању позитивних односа са службеним лицима и другим корисницима:** сарадња са особљем Прихватилишта – узајамно поштовање, извршавање налога, развијање односа поверења искрености, поштовање договора; сарадња са лекарима специјалистима – искреност, давање истинитих података података; сарадња са Министарством унутрашњих послова – Полицијском управом Ниш – пружање свих информација, давање докумената по потреби, поштовање службеника полиције; сарадња са Националном службом за запошљавање у циљу проналаска адекватног запошљења у складу са капацитетом и образовањем корисника; сарадња са Центром за социјални рад Ниш, у циљу најбољег интереса корисника; одржавање добрих међуљудских односа и социјално одговорног понашања са осталим корисницима.
3. **Развој социјалних вештина реализује се кроз:** успостављање, неговање и развијање односа са другима (пријатељство, сараднички однос, однос међу генерацијама и однос у самом Прихватилишту); разумевање других људи, њихових намера и поступака, различитих међуљудских и социјалних односа и образаца социјалног понашања; развијање толеранције према разликама у мишљењима, ставовима, особинама, навикама, изгледу, укусима, потребама; развој специфичних вештина за усвајање самоконтроле, смањење агресивности, уочавање сопствене агресивности и утицај ка њеној промени.
4. **Развоја вештина за препознавање и решавање проблема:** поспешивање адекватног понашања (како се поздрављамо, разговарамо са другим корисницима, на који начин се дружимо са њима, помажемо им, решавање ситуација у којима се нађемо, разговор о њима ...); зашто долази до конфликта, како га избећи и како се понашати у конфликтним ситуацијама (без свађе, остати смирен, бити спреман на извињење...); решавање конфликта (разговор о конфликту, како се осећају у конфликту, примена технике медијације, контрола импулсивности применом технике релаксације, подржавање позитивних и мирољубивих решења од стране самих корисника).
5. **Развоја комуникационих вештина:** Комуникација у складу са социјалном ситуацијом: јасно исказивање својих потреба, уважавање

саговорника; развијање културе комуникације, слушање саговорника док говори, тражење и пријем помоћи; упознавање са другима; иницирање конверзације; говор у складу са темом конверзације. Прагматски одговарајућа комуникација: познавање нијанси у комуникацији – вербалне и невербалне; одржавање конверзације; дистанца у комуникацији; изражавање осећања; изражавање жалби – притужби; препознавање осећања других.

6. **Развоја вештина за самозаштиту обухвата:** развој компетенција самозаштите у смислу: самоконтроле, избергавању ризичних ситуација-проблематичног окружења и друштва, поштовању смерница и правила, размишљања пре деловања, савлађивања јаких емоција, јасног разумевања сопственог понашања и његовог утицаја на друге; стварање веза са другима и стицање социјалних вештина за стабилно функционисање (усмеравање на позитивне интеракције са окружењем, поштовање сопствене личности али и других, усмеравање ка позитивним активностима-спорт, музика и др., изградња здравих емотивних односа са особама које му одговарају за дружење); вођење бриге о здрављу; коришћење новца: одговорно трошење новца, чување новца.
7. **Развоја вештина и знања потребних за живот и рад изван институције:** охрабривање потенцијала и оснаживање личности и разбијање предрасуда (ко сам ја и како се осећам, ја као посебна личност, јачање самопоштовања, сазнања, толеранција верске, националне припадности, припадност култури, учење различитости и толеранцији...); јачање социјализације и интеграције кроз: учествовање у спортским активностима (правила различитих спортских игара, спортско понашање, прихватање пораза...); организовање посета културно – уметничким догађајима (посете музику, галерији, позоришту, биоскопу, концерту и др.); упућивања на сарадњу са Центром за социјални рад
8. **Помоћи у учвршћивању стечених знања и вештина:** усавршавање већ развијених знања, вештина, радних навика, ставова и вредности које оспособљавају корисника да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе; програмске активности допуштају извесну диференцијацију корисника, јер се везују за њихова интересовања, . предзнања, склоности, специфичне потребе и у већини случајева треба да подразумевају самостални избор између понуђених тема и активности.
9. **Организовање радно – окупационих активности:** радна окупација је област која благотворно делује на целокупни психофизички статус и понсшсње коридника. Квалитет и квантитет рад није примарни

„МАРА” НИШ

циљ, он је резултат свеукупног развоја корисника. Радном окупацијом се подстичу различите вештине, истрајност, одговорност, уметност и вештина за обављање једноставних радњи. Кроз активности које се спроводе у оквиру радне окупације формира се вештине и навике потребне за радни процес, развија се самосталност, истрајност и тачност. Кроз радну окупацију корисници се упознају са различитим материјалима и техникама рада. Кроз радну окупацију организују се следеће **радионице**: **креативне радионице** (цртање и бојење разним техникама, декупаж, колаж, оригами, пластично обликовање...); **радионице народне радиности** (вез, хеклање, плетење, ткање...); еколошке радионице и (одржавање дворишта, брига о цвећу, уређивање и аранжирање просторија у Прихваталишту) и **спортске радионице** (шах, пикадо). Креативност је веома сложена способност која подстиче стваралаштво. Свака особа поседује креативне способности које се разликују: у степену креативности; у сфери. Кроз разне технике осликавања и моделирања од различитих материјала, потенцира се развој креативности и осећања за лепоту. Различитим уметничким техникама, развијају се и унапређују потенцијали корисника. Корисници се усмеравају ка самосталности, уредности и истрајности у раду. Учествовањем у креативним активностима, корисници примарно развијају осећање задовољства, а потом и унапређују самоприхватање јер добијају материјалне продукте својих вештина и ангажовања

10. **Организовање слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника**: одмарање и дружење после ручка уз кафу; прелиставање илустрованих и др. часописа; друштвене игре у пару и групи; бављење хобијем; уређење и декорација радних просторија и хола; гледање културно – забавног и спортског ТВ програма; слушања одабране музике – изражавање кроз покрет (плес).
11. **Организовање културно – забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и способностима корисника у установи и изван ње**: кроз културно забавне активности развијају се веома значајне социјалне вештине. У времену предвиђеним за ове активности могу се понудити различити садржаји: играње друштвених игара, изражавање кроз плес и игру, такмичарске игре...битно је да се корисници забављају те им због тога треба организовати обележавање рођендана, значајних датума, празника и сл. Осим тога корисницима треба омогућити шетње и квалитетно време проведено на свежем ваздуху. Могући циљеви културно – забавних активности: превентивно деловање на развој осећања усамљености и изолованости; правилно коришћење слободног

времена; побољшање квалитета друштвеног живота; задовољавање социјалних и емоционалних потреба; усвајање групних норми и развој осећања припадности; развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама; развијање способности да се прихвати и поднесе повремени неуспех.

3. Активности усмерене ка остваривању права на правну подршку

Ове активности односе се на: утврђивање идентитета корисника; сарадњу са Министарством унутрашњих послова – Полицијском управом Ниш у циљу утврђивања корисника пронађених у скитњи/ на улици без личних докумената; обезбеђивање доступности правне помоћи и подршке; упућивање корисника на доступност бесплатне правне помоћи и подршке; обезбеђивање комуникације корисника страних држављана са дипломатско конзуларним представништвима; упућивање корисника на остваривање права из области социјалне заштите (ЈНСП, НСП, УНСП, ТНП), упућивање корисника на остваривање права из области здравствене заштите и друге послове правне подршке и усмеравања у складу са посебним прописом.

4. Активности усмерене ка пружању психосоцијалне подршке

Психосоцијална подршка корисницима, члановима породице и сродницима подстиче позитивну интеракцију између њих.

Важно је у раду са корисницима, породицом и сродницима да се процени потреба корисника и ресурси породице/сродника, уз уважавање особеноти и потреба корисника, јер из те процене можемо доћи до закључка који су ресурси доступни породици који би помогли у решавању и превазилажењу проблема.

План и програм рада у током пружања психосоцијалне подршка се организује и реализује на основу потреба и могућности како корисника тако и њихових породица/сродника.

Циљеви саветодавног рада усклађују се са свакодневним потребама корисника и породице/сродника, сходно томе рад стручних радника обухвата следеће области:

1. **Рад са корисницима које односи на:** учешће у процени усвојених знања и вештина; рад у стварању социјалних понашања и подстицање социјално прихватљивих образаца понашања; опсервација корисника (понашање корисника); рад са корисницима зависно од њиховог психо – физичког стања (степен подршке)
2. **Саветодавни рад са члановима породице/сродницима у циљу:** обезбеђивање емотивне и социјалне подршке породици/сродницима, подстицање и охрабривање чланова породице/сродника да наставе у учествовању решавања текућих ситуација; помоћи у проналажењу властитих система подршке, ресурси који су доступни породици/сродницима; процене снага породице; побољшања односа корисник-члан породице/сродник; помоћи при доношењу одлуке у најбољем интересу корисника; помоћ у побољшању социјалне функционалности, побољшање друштвеног живота колико то могућности дозвољавају; обавештавање члана породице/сродника о стању корисника. Рад са члановима породице/сродницима се обавља како путем телефонског разговора тако и приликом посете кориснику.
3. **Сарадња са стручним лицима других установа** (социјалних, здравствених, образовних) – ради се на побољшању међуинституционалне сарадње на нивоу локалне заједнице, ради унапређења квалитета живота наших корисника и њихових породица. Међусобна размена информација и заједничких циљева за добробит корисника и чланова породица.
5. **Активности усмерене на подршку при школовању и запошљавању**

Ове активности односе се на: помоћ у тражењу прилика за запошљавање унутар заједнице; упућивање корисника на коришћење сајтова за запошљавање; упућивање корисника на разноразне огласе за посао; подстицање и подршка у почетним данима новог запослења.

2. ДОКУМЕНТАЦИЈА

У вези са својим радом и пословањем радници ОЈ Прихватилиште за одрасла и стара лица у обавези су да воде и чувају у законски предвиђеном року, следећу пословно техничку документацију:

Руководилац услуге:

Документација о корисницима обухвата редовно вођење евиденције о свим релевантим подацима и обухвата: Матичну књигу корисника; Досије корисника; Флукутацију корисника; Протокол о корисницима који су под старатељством; Индивидуални план подршке; Дневни извештај о раду; Интерну евалуацију о раду са корисницима;

Документација о запосленима у ОЈ⁵⁰ обухвата: месечни план организовања процеса рада (распоред сменског рада); вођење евиденције о коришћењу

~~Годишњих одмора и боловања; месечни извештај организованог процеса рада (број радних сати сваког запосеног)~~

~~18000 НИШ, У.Г. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580~~
Стручна служба: Дневни извештај о раду; Месечни план рада; Месечни извештај о раду; Дневник рада стручних радника; Евалуацију о задовољству корисника пруженом услугом; Интерну евалуацију о раду са корисницима; периодичне извештаје о раду;

Здравствена служба: Дневни извештај о раду; Месечни план рада; Месечни извештај о раду; Здравствени картон и картотеку; Протокол болесника, Дневник рада здравствене службе; Дневних рада дежурних радника; Терапијску листу, периодичне извештаје о раду..

Остала интерна документација која је неопходна у вези организације рада установе у техничком смислу.

3. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА РАДНИКА ОЈ ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ОДРАСЛА И СТАРА ЛИЦА

У наредној години као и до сада радиће се на праћењу научних достигнућа у раду са корисницима, кроз организовање, али и учествовање на научним скуповима, радионицама у циљу обезбеђивања што квалитетније услуге. С тим у вези, наредне године планирамо да учествујемо на следећим обукама, скуповима, округлим столовима, конференцијама:

1. Стручни скуп „Октрбарски сусрети“ коју организује Центар за социјални рад у Нишу у сарадњи са Комором социјалне заштите;
2. Програм обуке стручних радника/сарадника у социјалној заштити у области деменције, болести зависности, алкохолизам и преговарање са тешко сарадљивим корисницима коју организује Комора социјалне заштите.
3. Стручни скуп „Конгрес психолога“.
4. Друге стручне скупове у оквиру личног професионалног интересовања.

У циљу професионалног усавршавања у години за нама подржали смо потенцијал запослених и охрабрили их да стечена искуства уврсте у примере из праксе.

Руководилац услуге

ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

Лични пратилац детета је услуга социјалне заштите која спада у дневне услуге у заједници, ова услуга пружа социјалну подршку ученицима са сметњама у развоју, а у циљу побољшања услова деце у инклузивном образовању, њиховом развоју и квалитету њиховог живота.

Сврха услуге: Личног пратиоца детета јесте пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке детету ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници и ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Општи циљ: Свеобухватни систем подршке особама са сметњама у развоју у смислу превенције друштвеног изопштавања корисника и унапређења социјалне инклузије у целини.

Посебни циљеви: Пружање подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву.

Циљна група: услуга је намењена деци са сметњама у менталном и/или интелектуалном развоју и инвалидитетом која су укључена у васпитно – образовни процес, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе. Услуга је намењена деци са сметњама у развоју којој је утврђен I, II и III степен подршке. Директни корисници услуге су деца са сметњама у развоју, а индиректни корисници услуге се породице деце са сметњама у развоју, наставно особље и ученици у школи или предшколској установи.

Програмске активности: Активности везане за услугу дефинишу се у складу са иновативним принципима социјалне заштите, те је услуга окренута ка кориснику, свеобухватна и доступна. Реализује се у инфраструктурним ресурсима који дозвољавају пуну социјалну инклузију, а у складу са природом саме услуге.

Активности услуге лични пратилац детета реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника, у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима.

Лични пратилац детета ангажован је оним данима када дете похађа наставу у временском периоду који је одређен индивидуалним планом услуге за сваког корисника. Лични пратилац детета је ангажован највише 8 сати дневно, 5 дана у недељи, у складу са донетим Решењем о коришћењу услуге надлежног Центра за социјални рад „Свети Сава“.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛИЧНИ

ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

У складу са природом услуге лични пратиоци пружају детету индивидуалну практичну подршку у кретању, одржавању личне хигијене, храњењу, облачењу и комуникацији са другима, под условом да је дете укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Активности услуге Лични пратилац детета реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника и односе се на:

1) помоћ код куће:

- у облачењу;
- одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба);
- при храњењу (припрема и сервирање лакших obroka, храњење или помоћ у коришћењу прибора и сл.);
- припреми књига и опреме за вртић, односно школу;

2) помоћ у заједници односи се на:

- помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.);
- помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.);
- подршка у игри; подршка и посредовање у комуникацији (укључујући културне или спортске активности и друге сервисне подршке).

Виши ниво функционалности корисника и нижи степен потребне подршке поставља се као циљ у развоју и одржавању практичних вештина неопходних за свакодневни живот кроз следеће програмске активности:

- 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом;
- 2) подршка у учењу, одржавању и развијању контакта са надлежним службама;
- 3) развијање метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници;
- 4) подршка при активностима за провођење слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;
- 5) подршка при учешћу у активностима културно-забавних садржаја у заједници;
- 6) подршка у развоју вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) помоћ и подршка у развоју комуникационих вештина;
- 8) подршка у развоју вештина за самозаштиту;
- 9) помоћ развоју вештина и знања потребних за живот у заједници.

Реализација активности има јасно дефинисане циљеве и одређена је временским оквиром.

Временска динамика одржавања активности: активности које пружа лични пратилац детета реализују се свакодневно, односно у току радне недеље, када дете похађа наставне активности. Лични пратилац детета ангажован је оним данима када дете похађа наставу у временском периоду који је одређен индивидуалним планом услуге за сваког корисника. Лични пратилац детета је ангажован највише 8 сати дневно, 5 дана у недељи, у складу са донетим Решењем о коришћењу услуге надлежног центра за социјални рад.

Стручни радник/руководилац корисницима услуге обезбеђује адекватног извршиоца услуге – личног пратиоца детета, консултативне састанке са личним пратиоцима корисницима и законским заступницима

корисника, посредује код других организација, успоставља сардању са васпитно-образовним институцијама, разрешава конфликтне ситуације као и дилеме корисника, али и ангажованих личних пратилаца, прати промене код корисника и осталих актера у процесу пружања услуге.

У раду са корисницима биће ангажован стручни радник/руководилац услуге и сарадници, лични пратиоци детета.

ПЛАН АКТИВНОСТИ РАДА ЛИЧНИХ ПРАТИОЦА ЗА ВРЕМЕ РАСПУСТА

Активности услуге Лични пратилац детета за време распуста реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуални планом рада и у складу са проценом потреба корисника и односе се на:

1) помоћ код куће:

- у облачењу;
- одржавању личне хигијене (умивање, чешљање, прање зуба);
- при храњењу (припрема и сервирање лакших оброка, храњење или помоћ у коришћењу прибора и сл.);

2) помоћ у заједници односи се на:

- помоћ у коришћењу градског превоза (улазак и излазак из средстава превоза, куповина карте и сл.);
- помоћ у кретању (оријентација у простору уколико је дете са оштећењем вида, гурање колица или коришћење других помагала и сл.);
- подршка у игри; подршка и посредовање у комуникацији (укључујући културне или спортске активности и друге сервисне подршке).

Виши ниво функционалности корисника и нижи степен потребне подршке поставља се као циљ у развоју и одржавању практичних вештина неопходних за свакодневни живот кроз следеће програмске активности:

- 1) подршка у изградњи и одржавању позитивних односа са одраслима и децом;
- 2) подршка у учењу, одржавању и развијању контакта са надлежним службама;
- 3) развијање метода рада који охрабрују учествовање корисника у активностима у заједници;
- 4) подршка при активностима за провођење слободног времена у складу са потребама и интересовањима корисника;

- 5) подршка при учешћу у активностима културно-забавних садржаја у заједници; 18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580
- 6) подршка у развоју вештина за препознавање и решавање проблема;
- 7) помоћ и подршка у развоју комуникационих вештина;
- 8) подршка у развоју вештина за самозаштиту;
- 9) помоћ развоју вештина и знања потребних за живот у заједници.

Реализација активности има јасно дефинисане циљеве и одређена је временским оквиром.

Временска динамика одржавања активности за време распуста: активности које пружа лични пратилац детета реализују се пет дана у недељи, осам сати дневно.

Услуга личног пратиоца се обавља уз сва поштовања и уважавања личности детета/ученика уз строгу забрану било ког вида насиља или дискриминације, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, имовног стања, културе, језика, старости, психичког и физичког инвалидитета, и строгу забрану довођења детета/ученика у понижавајући положај.

Приликом пружања услуге лични пратилац ће се руководити и поступати у складу са следећим принципима:

- индивидуална подршка
- поштовање права детета/ученика
- поштовање породичних опредељења и стилова живота
- сарадња са породицом и другим актерима у дететовом животу
- поштовање приватности детета и породице.

Стручни радник/руководилац корисницима услуге обезбеђује консултативне састанке са личним пратиоцима корисницима и законским заступницима корисника, посредује код других организација, успоставља сардању са васпитно-образовним институцијама, разрешава конфликтне ситуације као и дилеме родитеља/законских заступника корисника, али и ангажованих личних пратилаца, прати промене код корисника и осталих актера у процесу пружања услуге и за време распуста.

ПЛАН ОБУКЕ ЛИЦА АНГАЖОВАНИХ НА ПРУЖАЊУ УСЛУГЕ

18000 НИШ, УЛ. СЕБЕСТИЈА КОРВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА

Запослени (стручни радници) на пружању услуге су у обавези да стално прате развој струке и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређења професионалних компетенција и подизања квалитета стручног рада. Стручно усавршавање и успешно завршена обука по акредитованом програму је услов за стицање и обнављање лиценце за рад. Стручно усавршавање, образовање и обука запослених на пословима пружања услуге има за циљ побољшање квалитета и методологије рада на пословима на којима су ангажовани у складу са развојем и потребама услуге Лични пратилац детета.

Облици стручног усавршавања одвијаће се у оквиру стручних скупова, као што су: конгреси, сабор, сусрети, дани, конференције, саветовање, симпозијуми, округли столови, трибине, вебинар.

Запослени који непосредно раде са корисницима су обавезни да стекну сертификат о успешно завршеној обуци по акредитованом програму за рад на тим пословима. Број запослених у непосредном раду са корисницима, којима је потребна акредитована обука, зависи од броја признатих права родитељима за коришћење услуге Лични пратилац детета у текућој години, као и у случају промена, тј. запошљавања нових личних пратиоца.

Руководилац на услузи Лични пратилац детета

Дпл. социјални радник Милијана Станковић

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОЈ ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

I. УСЛУГА ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Персонална асистенција је услуга у систему социјалне заштите која спада у групу услуга подршке за живот у заједници и представља организовани вид подршке особама са инвалидитетом у обављању свакодневних активности.

Право на самостални живот и право на укљученост у заједницу дефинисан је чланом 19 Конвенције Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом. Овај члан препознаје „једнако право особа са инвалидитетом да живе у заједници и уживају право избора једнако са другима“ и стога захтева „да се предузму ефективне и одговарајуће мере како би олакшале особама са инвалидитетом да у потпуности уживају ово право“.

Услуга Персоналне асистенције пружа се пунолетним лицима са инвалидитетом и процењеним I и II степеном подршке, која остварују право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, имају способност за самостално доношење одлука, радно су ангажована или активно укључена у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно укључене у редовне или индивидуалне образовне програме, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Сврха услуге персоналне персоналне асистенције јесте пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности. Дефинише се према специфичним и индивидуалним потребама сваког корисника, тако да омогући да особа са инвалидитетом добије адекватну спољну подршку којом компензује немогућност самосталног задовољавања потреба и обављања активности.

Општи циљ услуге јесте укључивање особа са инвалидитетом као равноправних грађана и носиоца права, и превенција друштвеног изопштавања ове групе корисника.

~~Посебни циљеви услуге усмерени су на одржавање и унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом, а у зависности од идентификованих потреба и капацитета за самостално обављање одређених активности, као и капацитета породице корисника и доступних ресурса.~~

1. ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Услуга персоналне асистенције пружаће се корисницима којима је упутни орган Центар за социјални рад „Свети Сава“ признао право на коришћење услуге, и то на четири или осам сати коришћења услуге дневно.

Свим корисницима биће обезбеђена квалитетна услуга, а на основу идентификованих потреба и процене социо-економских прилика.

Услуга персоналне асистенције оствариваће се кроз активности којима ће се у складу са сврхом услуге, а у зависности од процењених потреба корисника, обезбеђивати практична помоћ и подршка.

Ове активности укључују:

- Помоћ у одржавању личне хигијене и задовољавању основних личних потреба (помоћ при облачењу и свлачењу, обављању физиолошких потреба, купању, прању косе, итд.);
- Помоћ у одржавању хигијене стана, обављању свакодневних активности и задовољавању основних животних потреба (обезбеђивања исхране, набавку намирница, спремање оброка, храњење, одржавање чистоће просторија и итд.);
- Подизање, премештање (трансфер) и помоћ при кретању унутар и изван корисникове куће, радног места и места где се одвијају друштвене и образовне активности, помоћ у коришћењу превоза;
- Помоћ у коришћењу терапеутских и здравствених услуга и коришћењу и одржавању помагала;
- Помоћ при комуникацији, социјалним контактима и задовољавању социјалних, културно – забавних и других потреба;
- Помоћ при обављању различитих радних, образовних и друштвених активности.

у раду са корисницима биће ангажован стручни радник/руководилац услуге и непосредни извршиоци, персонални асистенти. Један персонални асистент пружаће услугу једном кориснику, с тим што у случајевима када је корисницима признато право на четири сати коришћења услуге дневно, један персонални асистент може бити ангажован у раду са двоје корисника, а на начин да се не умањује квалитет пружања услуге.

Стручни радник/руководилац услуге корисницима обезбеђује подобног извршиоца услуге- персоналног асистента који поседује знања и капацитете да адекватно пружи услугу, и који је похађао акредитовани програм обуке за пружање ове услуге. Улога стручног радника односи се на надгледање и контролу пружања услуге и поштовање стандарда, законских норми, и уговорених обавеза. С тим у вези организоваће консултативне састанке са корисницима услуге и персоналним асистентима, како би се превазишле евентуалне конфликтне ситуације, подстакла толеранција и међусобно уважавање, а имајући у виду најбољи интерес корисника.

Стручни радник по потреби пружа психосоцијалну подршку корисницима и члановима њихових породица а са циљем јачања њихових капацитета за превазилажење неповољних животних прилика. Саветодавним разговорима са корисницима помаже им се у развоју резилијентности за превазилажење изазова свакодневног живота. Такође, стручни радник, по потреби посредују код других организација како би се побољшао амбијент за приступ и остваривање права ове групе корисника.

Стручни радник организоваће и едукативне трибине и психолошке радионице са корисницима и персоналним асистентима као вид подршке за што квалитетније и адекватније пружање ове услуге.

ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

18000 НИШ, УЛ. СЕСТРЕ БАКОВИЋ Б.Б. ТЕЛЕФОНИ 018-4291-972 И 4516-580

Непосредни извршиоци, персонални асистенти, у обавези су да похађају акредитовани Основни програм обуке за пружање услуге персонална асистенција. Основни циљеви овог програма јесу стицање основних знања и концептуалног оквира у коме се остварује услуга персонална асистенције. Такође, током ове обуке усвајају се основна знања и разумевање кључних организационих и процесних карактеристика услуге персонална асистенција.

Поред тога, сходно својим професионалним афинитетима, персонални асистенти ће похађати едукације, трибине и семинаре.

Стручни радник на услузи активно ће учествовати на Октобарским сусретима у социјалној заштити, Конгресу психолога, као и Данима примењене психологије.

Такође, као члан Друштва психолога Србије, стручни радник/руководилац услуге учествоваће у раду секције психолога запослених у социјалној заштити.

Такође, организоваће едукативне трибине и психолошке радионице намењене како корисницима услуге, тако и персоналним асистентима.

Стручни радник на услузи
персонална асистенција

Даница Вукић Игњатовић

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Здравствена заштита корисника у Центру „Мара“ спроводи се кроз дневни, месечни и годишњи план и програм рада.

Дневни план и програм рада обухвата:

- Јутарњи пријем/обилазак корисника. Том приликом врши се: свакодневно мерење телесне температуре бесконтактним топломером и дезинфекција руку алкохолом због актуелне епидемиолошке ситуације, преглед грла, лимфних жлезда врата, коже и видљивих слузокожа; узимање података од родитеља/старатеља/корисника о евентуалним здравственим проблемима њихове деце или њих самих променама у понашању и обавештење о потреби у лековима за свакодневну терапију која се даје у Центру, контрола личне хигијене (коса, нокти, одећа и обућа); Корисницима који се примају у ОЈ са услугом смештаја врши се здравствени преглед на пријему;
- Подела терапије у време доручка, ручка и ужине, али и у друго време ако је тако назначено у извештају лекара специјалисте;
- Мерење крвног притиска корисника који су на антихипертензивној терапији, као и мерење вредности шук-а у крви;
- Упознавање запослених са здравственим стањем корисника (у случају да има неких проблема);
- Праћење деловања терапије корисника након дате терапије (нарочито корисника код којих је уведена нова терапија);
- Вођење евиденције о датој терапији у свесци намењеној за то;
- Вођење медицинске документације (здравствени картон, протокол болесника, дневник рада);
- Свакодневна комуникација и сарадња са родитељима/старатељима/корисницима по потреби (лично или телефоном);
- Превенција заразних болести едукацијом корисника појединачно или групно кроз обраду тема о личној хигијени, некада и у сарадњи са запосленима из групе;
- Превенција кардиоваскуларних обољења обрадом фактора ризика који доводе до поменутих обољења;
- Збрињавање корисника у случајевима: напада епилепсије, када су узнемирени и агресивни, у случајевима повреда, у случају других здравствених проблема (повишен крв. притисак, главобоља, повишена тел. температура, мучнина, повраћање, бол у стомаку и сл.);
- Контрола исправности хране која се даје корисницима;
- Контрола хигијене: кухиње и кухињског прибора, личне хигијене особља које сервира храну, трпезарије, радних просторија корисника, тоалета за кориснике и тоалета за особље;
- Вођење евиденције о контроли обављања активности у циљу одржавања хигијене на недељном нивоу;

У случајевима повећаног ризика за настанак заразних болести као и у случају проглашене епидемије неке заразне болести (грип, жутица, превне заразне болести и Ковид- 19 инфекције др.), здравствена служба центра налаже да се појачају санитарно-хигијенске мере у циљу спречавања настанка обољења или сузбијања истог;

- Спровођење свакодневних санитарно – хигијенских мера као што су: прелазак преко дезобаријере; дезинфекција руку алкохолом; свакодневно ношење једнократних заштитних маски; ношење радне одеће и обуће; редовно брисање столова и радних површина у просторијама где бораве корисници раствором дезинфекционог средства; дезинфекција тоалета за кориснике и тоалета за особље више пута у току дана.

- Сарадња са нутриционистом из кухиње Пчелица која нам врши услуге припреме и доставе хране у случају када је неке од корисника потребна одређена дијета;

Месечни план и програм рада обухвата:

- Мерење крвног притиска свим корисницима у циљу откривања нових случајева хипертензије и бележење измерених вредности у листу где се прате промене за сваки месец, а током целе године;

- Мерење тежине корисницима који су приметно добили или изгубили на тежини;

- Контрола лабораторијских налаза који нису били у оквиру референтних вредности, које су корисници радили по нашем или по налогу изабраног лекара/лекара специјалисте;

- Планирање потреба и реализовања набавке лекова и санитетског материјала;

- Сарадња са лекарима специјалистима и субспецијалистима УКЦ Ниш, као и са изабраним лекарима корисника одговарајућих здравствених установа у граду;

- Сарадња са лекарима Кућне неге ДЗ Ниш;

- Учесће у планирању и реализацији планова и програма рада стручног тима;

- Учесће у раду комисије за пријем нових корисника;

- Сарадња са хигијенско – епидемиолошком службом Дома здравља која контролише хигијену у центру „Мара“ и по потреби даје упутства о предузимању појачаних санитарно – хигијенских мера у случају проглашења неке заразне болести;

Годишњи план и програм рада обухвата:

- Систематски преглед корисника (крајем године);

- Упућивање и контролисање лабораторијских налаза (крвна слика, брис грла и носа, општи преглед урина и преглед столице на паразите);

- Вођење евиденције и слање корисника на прегледе и контроле лекарима специјалистима;

- Давање упута за санитарни преглед особљу центра које ради у непосредном контакту са храном (два пута годишње);

Вођење евиденције о обављању санитарних прегледа у Заводу за јавно здравље запослених којима је овај преглед обавезан као и давање упута за санитарне прегледе.

- Праћење корисника на излете и вишедневне рекреативне боравке у оквиру којих се врши здравствени надзор корисника под којим се подразумева: планирање и набавка потребних лекова и санитетског материјала за време рекреативног борава, подела редовне терапије, контрола хигијене просторија где бораве корисници, контрола хигијене и исправности хране коју добијају корисници за време рекреативног борава, збрињавање повреда и других здравствених проблема корисника по потреби; сарадња са здравственим установама у местима у којима се борави.
- Планирање и реализовање набавке лекова и санитетског материјала на нивоу Центра, а потом расподела по организационим јединицама;
- Планирање и набавка медицинске документације;
- Планирање и набавка медицинских апарата потребних за рад медицинског особља;
- Сарадња са Републичком здравственом инспекцијом која у Центру врши контролу и надзор рада здравствене службе;
- Сарадња са Републичком санитарном инспекцијом која у Центру врши контролу хигијене, налаже и предлаже мере за унапређење исте и врши контролу урађених санитарних прегледа особља које ради у непосредном контакту са храном;
- Сарадња са Центром за превенцију Дома здравља, чија екипа, између осталог, врши и превентивне прегледе запослених једном годишње;
- Сарадња са Министарством социјалне заштите;
- Сарадња са Центром за социјални рад;
- Сарадња са Центром за контролу и првенцију болести Института за јавно здравље Ниш ради контроле исправности стерилизације сувог стерилизатора. У плану за идућу годину по препоруци шефа овог центра урадићемо и узимање брисева са радних површина просторије за интервенције при ординацији;
- Сарадња са Центром за хигијену и хуману екологију ИЗЈЗ Ниш. Од ове године по налогу санитарне инспекторке наложена је мера узимања брисева из кухиње одакле се дистрибуира храна корисницима као и радне одеће сервира који врше поделу хране корисницима, контрола енергетске вредности хране коју добијају корисници као и контрола исправности воде за пиће са чесме;
- Сарадња са Институтом за јавно здравље Ниш у вези консултације за све предвиђене епидемиолошке мере, вакцине, заразне болести и све мере предвиђене од стране Института за јавно здравље Србије Др Милан Јовановић Батут;

Др Нина Костић

"МАРА"
Бр. 690/17
20.12.2024 год.
- НИШ -

основу члана 25.Статута Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара"Ниш,
Управни одбор је на седници одржаној дана 20.12.2024.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се Финансијски план за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите"Мара" Ниш бр.688 од 20.12.2024.године.
Финансисјким планом је предвиђено 274.868.500 динара.
Финансијски план је саставни део Годишњег програма рада Центра за 2025 годину.

Образложење

Директор Центра за пружање услуга социјалне заштите"Мара"Ниш Милош Ранђеловић образложио је Финансијски план за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите"Мара"Ниш.

У складу са Одлуком о буџету Града Ниша за 2025. годину (Сл.лист Града Ниша бр.144 од 17.12.2024.године)распоређују се индиректном кориснику Центру за пружање услуга социјалне заштите"Мара"у Нишу износ од 274.868.500 динара.
Управни одбор је једногласно усвојио предложени Финансијски план за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара"Ниш , те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Председник управног одбора
Центра за пружање услуга социјалне заштите
"Мара"Ниш
Александар Радивојевић

[Handwritten signature of Aleksandar Radivojević]

Финансијски план за 2025. годину Центра за пружање услуга социјалне заштите
„Мара“ Ниш

Број позиц.	Економ. класифик.	ОПИС	Финансијски план за 2025. годину
219	4110	Плате, додаци и накнаде запослених	95.000.000
	4111	Плате, додаци и накнаде запослених	95.000.000
220	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	14.392.500
	4121	Допринос за ПИО	9.500.000
	4122	Допринос за здравствено осигурање	4.892.500
221	4130	Накнаде у натури	1.200.000
	4131	Накнаде трошкова за превоз на посао и са посла	1.200.000
222	4140	Социјална давања запосленима	2.050.000
	4141	Исплата накнада за време одуштовања с посла	50.000
	4143	Отпремнине и помоћи	1.800.000
	4144	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице	200.000
223	4150	Накнада трошкова за запослене	1.610.000
	4151	Накнаде трошкова за запослене	1.610.000
224	4160	Награде запосленима и остали посебни расходи	350.000
	4161	Награде запосленима и остали посебни расходи	350.000
225	4210	Стални трошкови	5.950.000
	4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	300.000
	4212	Енергетске услуге	4.500.000
	4213	Комуналне услуге	550.000
	4214	Услуге комуникација	300.000
	4215	Трошкови осигурања	100.000
	4219	Остали трошкови	200.000
226	4220	Трошкови путовања	200.000
	4221	Трошкови службених путовања у земљи	100.000
	4224	Трошкови путовања ученика	50.000
	4229	Остали трошкови транспорта	50.000
227	4230	Услуге по уговору	148.571.000
	4231	Административне услуге	50.000
	4232	Компјутерске услуге	400.000
	4233	Услуге образовања и усавршавања	1.000.000

Финансијски план за 2025. годину Центра за пружање услуга социјалне заштите
„Мара“ Ниш

		запослених	
	4234	Услуге информисања	75.000
	4235	Стручне услуге	1.000.000
	4236	Услуге за домаћинство и угоститељство	350.000
	4237	Репрезентација	250.000
	4239	Остале опште услуге	145.446.000
228	4240	Специјализоване услуге	450.000
	4242	Услуге образовања, културе и спорта	50.000
	4243	Медицинске услуге	250.000
	4249	Остале специјализоване услуге	150.000
229	4250	Текуће поправке и одржавање	2.050.000
	4251	Текуће поправке и одржавање зграде и објекта	1.500.000
	4252	Текуће поправке и одржавање опреме	550.000
230	4260	Материјал	2.000.000
	4261	Административни материјал	350.000
	4263	Материјали за образовање и усавршавање запослених	150.000
	4264	Материјал за саобраћај	250.000
	4266	Материјал за образовање, културу и спорт	70.000
	4267	Медицински и лабораторијски материјали	200.000
	4268	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	650.000
	4269	Материјали за посебне намене	330.000
231	4440	Пратећи трошкови задуживања	50.000
	4442	Казне за кашњење	50.000
232	4820	Порези, обавезне таксе и казне	140.000
	4821	Остали порези	50.000
	4822	Обавезне таксе	60.000
	4823	Новчане казне и пенали	30.000
233	4830	Новчане казне и пенали по решењу судова	5.000
	4831	Новчане казне и пенали по решењу судова	5.000
234	5120	Машине и опреме	770.000
	5121	Опрема за саобраћај	30.000
	5122	Административна опрема	670.000

Финансијски план за 2025. годину Центра за пружање услуга социјалне заштите
„Мара“ Ниш

	5125	Медицинска и лабораторијска опрема	50.000
	5126	Опрема за образовање, науку, културу и спорт	20.000
235	5130	Остале некретнине и опрема	30.000
	5131	Остале некретнине и опрема	30.000
236	5150	Нематеријална имовина	50.000
	5151	Нематеријална имовина	50.000
		У К У П Н О:	274.868.500

Директор
Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш

Милош Ранђеловић

На основу члана 56. став 1. тачка 1. Статута Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, број 88/2008, 143/2016 и 18/2019), члана 72. став 1. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“ број 1/2013, 95/2016, 98/2016, 124/2016, 144/2016 и 117/2020) и члана 8. став 2. Правилника о припреми, изради и достави материјала Градском већу Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, број 103/2024),

Градско веће Града Ниша, на седници од 22.12.2024. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

I Утврђује се Предлог решења о давању сагласности на Годишњи програм рада за 2025. годину и Финансијски план за 2025. годину Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш.

II Предлог решења о давању сагласности на Годишњи програм рада за 2025. годину и Финансијски план за 2025. годину Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш, доставља се председнику Скупштине Града Ниша ради увршћивања у дневни ред седнице Скупштине Града.

III За представнике предлагача по овом предлогу на седници Скупштине Града Ниша, одређују се Милош Ранђеловић, директор Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш и Миљан Петровић, вршилац дужности начелника Градске управе за друштвене делатности.

Број: 1414-5/2024-03
У Нишу, 22.12.2024. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Драгослав Павловић

На основу члана 37. став 1. тачка 20. Статута града Ниша ("Службени лист града Ниша", бр.88/08,143/16 и 18/19) и члана 14. Одлуке о оснивању Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш ("Службени лист Града Ниша" бр. 71/2022).

Скупштина Града Ниша, на седници одржаној дана _____. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

I ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Годишњи програм рада за 2025.годину и Финансијски план за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш који је усвојен Одлукама Управног одбора Центра, број 690/1 и 690/2 од 20.12.2024. године.

II Решење о доставити : Центру за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш, Градској управи за друштвене делатности и Градској управи за финансије.

Број: _____

У Нишу, _____ . године

СКУПШТИНА ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Проф.др Игор Новаковић

О б р а з л о ж е њ е

На седници одржаној 20.12.2024. године Управни одбор Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш донео је Годишњи програм рада за 2025.годину и Финансијски план за 2025.годину.

Циљ целокупног друштва је да се лицима са сметњама у развоју омогуће знатно бољи услови или чак исти услови као они у којима живе њихови вршњаци који немају ових проблема.

Интегрисање особа са сметњама у менталном развоју треба да буде један од основних настојања свих профила стручних лица, институција и родитеља. Друштвена интеграција означава да према особама са сметњама у менталном развоју треба имати исти однос као и према осталим члановима друштва, да им се пруже исте могућности, као и да им се пружи продуктивна улога у формирању друштва у целини.

Општи циљ:

Унапређење квалитета живота деце, младих и одраслих са сметњама у развоју, особа са аутистичним спектром и њихових породица као и сензибилисање локалне заједнице за разумевање, прихватање и стварање једнаке шансе за све грађане у Нишу

Посебни циљеви:

- Развој услуге која доприноси укључивању особа са инвалидитетом у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и већој самосталности.
- Пружање подршке породицама које имају дете са сметњама како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења.
- Развој капацитета услуга као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење услуге.
- Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

У току 2025.године Центар ће радити са корисницима у :

- Дневном боравку за децу и младе са интелектуалним тешкоћама
- Дневном боравку за одрасле особе са интелектуални тешкоћама
- Предах смештају
- Прихватилишту за одрасла и старија лица.

У 2025. наставиће се са пружањем услуге персоналне асистениције и услуге лични пратилац детета.

У наредној 2025. години установа очекује и одређена средства за пружање још квалитетнијег садржаја и услуга, планира да обезбеди мноштво корисних корисних ствари за установу и све њене кориснике, аплицирањем код актуелних донатора, као и обезбеђивање што већег броја нових донација и поклона.

Градска управа за друштвене делатности сматра да је предложени Годишњи програм рада за 2025.годину и Финансијски план за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите „Мара“ Ниш сачињен у складу са позитивним прописима и да даје допринос ефикаснијем и потпунијем задовољавању социјалних потреба ове категорије грађана.

ВРШИЛАЦ ДУЖНОСТИ
НАЧЕЛНИКА
ГРАДСКЕ УПРАВЕ
ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Миљан Петровић

На основу члана 25. Статута Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" у Нишу, Управни одбор је на седници одржаној дана 20.12.2024.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се Годишњи програм рада за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш бр.689 од 20.12.2024.године.

Образложење

Директор Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш Милош Ранђеловић поднео је предлог Годишњег програма рада за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш.

Након изнетог предлога и дискусије, Управни одбор је једногласно усвојио предложени Годишњи програм рада за 2025.годину Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш, те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Председник Управног одбора
Центра за пружање услуга социјалне заштите "Мара" Ниш

Александар Радивојевић